

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta humanitních studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Masopustní průvod v Milevsku: Mění se tradice ve zboží?

Autorka práce: Nina Fialová

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Markéta Zandlová, Ph.D.

Praha 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

.....

podpis

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí své práce, Mgr. et Mgr. Markétě Zandlové, Ph.D., za její cenné rady, věnovaný čas, podporu, bezmeznou ochotu a především lidský přístup. Rovněž bych ráda poděkovala všem informátorům, kteří se účastnili mého výzkumu, za jejich vlídné přijetí a čas, který mi věnovali.

ANOTACE

Bakalářská práce „Masopustní průvod v Milevsku: Mění se tradice ve zboží?“ se zabývá, jak je již patrné z názvu, masopustním průvodem masek v jihočeském Milevsku, jehož vůdčí osobností je takzvaný Bakus. Účelem práce bylo zjistit, jak se během 156 let svého fungování tato událost změnila, soustředila jsem se zejména na to, jakým způsobem masopustní průvod vnímají obyvatelé města a návštěvníci události napříč generacemi, a co místním občanům přináší. Milevský masopustní průvod totiž není jen příležitostí k velkému setkání lidí a přehlídce masek, je také spojen s velkým množstvím jiných činností, a na tyto aktivity se ve své práci rovněž zaměřím. V této souvislosti mě zajímá především komodifikace a komercionalizace masopustní tradice, tedy zda se samotná tradice stává předmětem obchodování. Téma jsem zkoumala zejména na základě rozhovorů s lidmi, kterých se předmět mé bakalářské práce týká, rovněž jsem se zabývala pozorováním a analýzou dokumentů, které mi pomohly se zorientovat, jak je masopustní tradice nahlížena veřejností. Teoretickým základem mi byly teorie komercionalizace, komodifikace a konstrukce tradice.

KLÍČOVÁ SLOVA

Masopust, tradice, autenticita, komercionalizace, komodifikace, konstruování tradice

ANNOTATION

„The Carnival Parade in Milevsko: Is tradition changing to commodity“ thesis is focused on above mentioned mask parade led by a personage of Bakus that has been traditionally held in the South Bohemian city of Milevsko since 1862. The thesis examines the development of its characteristics over 156 years and analyzes the impact and benefits that are brought by the parade to local residents and to the parade visitors. Milevsko Carnival Parade is considered to be a great opportunity for people to connect and, furthermore, to introduce many other activities associated with the celebrations that are also used as a research objects of the thesis. In this context the thesis aims to analyze a carnival tradition commodification, when the tradition itself becomes the subject of trading. The research is essentially based on interviews with people familiar with the examined topic in combination with observation and analysis of documents connected with public views on the carnival tradition. For better understanding of the collected data, the study uses theory of Commercialization, Commodification and the theory of Invention of Tradition.

KEYWORDS

Carnival Parade, Tradition, Authenticity, Commercialization, Commodification, Invention of Tradition

Obsah

Úvod.....	7
1 TEORETICKÉ UKOTVENÍ.....	9
1.1 Sociální konstrukce tradice.....	9
1.2 Komercializace – lidová tradice jako zboží.....	12
1.3 Komodifikace.....	13
1.4 Koncept autenticity.....	14
2 METODOLOGIE.....	15
2.1 Výzkumná strategie.....	15
2.2 Výzkumné otázky.....	16
2.3 Výběr výzkumného vzorku.....	16
2.4 Technika sběru dat.....	17
2.4.1 Analýza dokumentů.....	18
2.4.2 Pozorování.....	19
2.4.3 Nestrukturované rozhovory.....	20
2.4.4 Polostrukturované rozhovory.....	21
2.5 Analytické postupy, vyhodnocení a interpretace dat.....	22
3 ETIKA VÝZKUMU.....	23
4 EMPIRICKÁ ČÁST.....	26
4.1 Masopust.....	26
4.1.1 Masopustní průvod v Milevsku.....	27
4.2 Maškary dnes a dříve očima návštěvníků.....	30
4.2.1 Než se masopustní průvod stal událostí.....	31
4.3 Institucionální zázemí.....	33
4.3.1 Financování masopustního průvodu.....	35
4.4 Zaplatit nebo utéct?.....	36

4.4.1	Stánky s občerstvením.....	39
4.5	Proč lidé chodí na masopust.....	41
4.6	Muzeum milevských maškar.....	44
4.7	Masopustní průvod jako tradice.....	46
4.8	Konstrukce a komodifikace tradice.....	49
5	ZÁVĚR.....	51
	Seznam použitých zdrojů.....	53
	Přílohy.....	55
	Příloha č. 1.....	55
	Příloha č. 2.....	57
	Příloha č. 3.....	59
	Příloha č. 4.....	61

Úvod

Již z názvu mé bakalářské práce „Masopustní průvod v Milevsku: Mění se tradice ve zboží?“ vyplývá, že jsem se zabývala jistými modifikacemi, kterými masopustní průvod za dlouhou dobu své existence prošel. Na tyto změny se ve své práci soustředím a popisuji je.

Masopustní průvod v Milevsku se traduje již od roku 1862 a s menšími přestávkami trvá dodnes – letos se uskutečnil 156. ročník této, návštěvníky velmi oblíbené, atrakce. Současná podoba průvodu se utvořila teprve během posledních devíti let, kdy se jej každoročně účastní přibližně tisíc masek. V minulosti tomu tak nebylo, přehlídku tvořilo vždy maximálně šedesát až osmdesát maškar. První konané průvody byly o poznání kratší, nevěnovala se jim taková péče, které se jim dostává dnes. Přesto událost pravidelně navštěvovalo na tisíce lidí – od 30. let 20. století. Výjimku tvořila léta, kdy se maškary vůbec nekonaly, tj. 1914 – 1918 (První světová válka), 1940 – 1945 (Druhá světová válka), 1954, 1956 a 1963 – 1968 (informace jsou ze soupisu konání události z Muzea milevských maškar).

V roce 2017 bylo v Milevsku otevřeno Muzeum milevských maškar, ve kterém se může každý podívat mj. na to, jak vypadaly počátky této tradice. V témže roce byl maškarní průvod zapsán na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky, čímž byla události vyjádřena podpora ze strany státu pro přenos tradice na další generace.

Výběr právě této události byl pro mne relativně jednoduchý. Jednou z okolností, které sehrály při mé volbě zásadní roli, je skutečnost, že jsem se v Milevsku, ve kterém se událost odehrává, narodila. Strávila jsem v něm dětství, navštěvovala všechny školy od mateřské po gymnázium, většina důležitých milníků týkajících se mého dosavadního života se udála právě v tomto malém jihočeském městečku. Masopustní přehlídku navštěvuji od útlého věku, zpočátku jako host, později jsem se stala součástí maškarního průvodu. Jakožto místní mám k samotné události i k obyvatelům města blízký vztah, zároveň se domnívám, že je přehlídka a jevy s ní spojené zajímavým předmětem pro výzkum.

Bakalářská práce se zabývá způsoby, jakými je tradice masopustního průvodu konstruována, a nakolik je tato událost komodifikována či komercializována. Během svého výzkumu jsem zkoumala, kolik jevů se na přehlídce během let jejího působení přidružilo, a jak jsou tyto skutečnosti přijímány všemi, kterých se maškarní přehlídka

dotýká. Dále jsem zjišťovala, jak je tato kulturní akce nahlížena pořadateli, účastníky a návštěvníky průvodu, a co přináší obyvatelům města a městu samotnému.

Výzkum probíhal zejména na základě polostrukturovaných rozhovorů s návštěvníky a pořadateli průvodu, rozhovory byly doplněny zúčastněným pozorováním na letošním 156. ročníku a analýzou dokumentů – lokálními novinami a publikacemi týkajícími se maškarního průvodu v minulosti i současnosti. K výzkumu rovněž přispěly poznatky nabyté při návštěvě nově otevřeného Muzea milevských maškar, které je jakýmsi unikátem, neboť nikde jinde v České republice nemá masopustní průvod svou vlastní expozici.

V první části mé bakalářské práce, která je označena jako teoretická, se nejprve zaměřuji na ukotvení pojmů a teorií důležitých pro navazující empirickou část. Další částí je kapitola věnovaná metodologii, ve které je popsán celý proces mého zkoumání. První oddíl je uzavřen kapitolou postihující etickou rovinu výzkumu.

Ve druhé části, která je zásadní pro tuto práci, popisuji historii milevských maškar a masopustu obecně, průběh maškarního průvodu a vše, co s jeho konáním souvisí, tedy i jevy, jež se během let na tradici přidružily. Předložená interpretace dat, získaných během výzkumu, je podpořena citacemi z analyzovaných rozhovorů, dokumentů i pozorování, které jsem zachytila v terénním deníku. Empirická část je završena shrnutím, kde interpretuji, jakými způsoby dochází ke konstruování tradice masopustního průvodu, a do jaké míry jsou milevské maškary komodifikovány a komercializovány.

1 TEORETICKÉ UKOTVENÍ

1.1 Sociální konstrukce tradice

Historik Eric Hobsbawm říká, že zvyk je svázán s činnostmi konanými z racionálního hlediska – jejich činění mělo určité praktické opodstatnění – a takové znalosti se pak předávaly z generace na generaci, čímž se vytvářel zvyk. Nikoli proto, že dané společnosti chtěly být tradiční a uchovávat stejné principy, ale proto, že takové jednání bylo nezbytné. Z toho důvodu můžeme sledovat drobné odchylky mezi jednáními s časovým rozestupem desítek let – jádro zvyku zůstává stejné, ale způsob, místo, čas se mohou pozměňovat.

Naopak tradice je dle Hobsbawma produktem moderní doby, kdy z daností a zvyklostí dřívějších dob vznikl umělý konstrukt tradice (Hobsbawm, Ranger 1983). Jednoduše řečeno – tradice je lahodný pokrm modernity z preindustriálních surovin. Tradice je pojmem souvisejícím s postindustriální společností, zatímco zvyk náleží dobám dřívějším.

V knize Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska (Brouček, Stanislav, Richard Jeřábek a kol., 2007) můžeme najít rovnou dvě definice pojmu tradice, kdy jedno znění uvádí, že jsou to představy o chování, jednání a názorech, které se přebírají z generace na generaci. Tento akt přijímání a chápání daných vzorců chování jakožto jediných přirozených se provádí z důvodu pomyslného sepjetí, kontinuity minulého se současným (Brouček, Jeřábek et al., 2007). Taková kontinuita je podstatná i podle Giddense, který ve své knize tvrdí, že tradice jsou pro člověka velmi důležité, neboť garantují kontinuitu jeho života a formují jej¹, nesouhlasí proto s osvícenskou myšlenkou, že bychom se měli od tradic oprostít (Giddens, 2000).

Druhé vymezení tradice v encyklopedii Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska říká, že je to „*předávání zpráv a slovesných výtvorů memorováním, tj. orálně, bez použití písemných záznamů*“ (Brouček, Jeřábek et al., 2007: 1065). Autoři dále uvádí, že mezi etnografy panovaly představy o neměnnosti předávaných zpráv, znění. Tuto myšlenku však později výzkumy dalších etnografů, folkloristů a etnologů vyvrátily, prohlašují totiž, že ústně předávaná data se chtě nechtě podvolují i drobným faktorům, které na ně působí. Těmito okolnostmi může být jak samotný člověk, tak úmyslné i

---

¹ Jako příklad důležitosti tradice uvádí, že i akademické obory mají své tradice. „*Nikdo totiž nemůže pracovat zcela eklekticky. Bez intelektuálních tradic by neměly myšlenky žádné zacílení nebo směr*“ (Giddens, 2000: 60-61).

neúmyslné intervence, které mají utvrdit či posílit stávající situaci – politickou, sociální i kulturní (Brouček, Jeřábek et al., 2007). O jisté nekonstantnosti předávaného hovoří i Berger s Luckmannem, kteří tvrdí, že vše, co prožijeme – zážitek, zkušenost – si uchovááme v jisté podobě v paměti. Časem se tyto vzpomínky mění a usazují se v přeměněné podobě, byť skutečně jen s drobnými nuancemi. K tomu, abychom myšlenky, vzpomínky svěřili ostatním, použijeme jazyk a orálně tak předáváme určité informace. Ty jsou poznamenány individuálním způsobem sedimentace a v neposlední řadě i osobitým stylem jazyka. Proto nemůže být předávané neměnné (Berger, Luckmann, 1999: 42 - 50).

Těmito zásahy se proto tradice často podřizuje modernitě, mění se tak její podoba. „*Tradice, která je zbavena svého obsahu a je komercializována, se stává buď dědictvím, nebo kýčem – jednou z trefek, které se prodávají v letištních obchodech*“ (Giddens, 2000: 60).

A to mě přivádí na myšlenku Hobsbawma, že tradice má dvojí původ – buď vzniká vymyšlením (vynalézáním) nebo transformací starých zvyků na nové tradice, kde Hobsbawm důvtipně užívá přirovnání se stromy a jejich roubováním. V této souvislosti hovoří o lidových písních, jejichž lidovost byla přeřata mečem archivace, neboť tím se zastavil jejich přirozený vývoj a tak i lidovost (Hobsbawm, Ranger, 1983). Úvodní esej z jeho knihy (*The Invention of Tradition*) „*přišel s obecným – a v té době kacírským – argumentem, že tradice, které jsou údajně staré, mají často docela nedávný původ, a někdy jsou dokonce vymyšlené*“ (Burke, 2011: 110).

V celé své práci užívám pojem tradice vždy ve smyslu něčeho, co je konstruováno. Z toho důvodu neužívám uvozovek ani čehokoli jiného, abych dala najevo, že žádná čistá „tradice“ neexistuje.

Jelikož jsem při své výzkumné činnosti zjišťovala, do jaké míry se ráz milevských maškar změnil, do jaké míry se přizpůsobuje společnosti, je jednou z teorií, ze které ve své práci vycházím, konstruktivismus. Důvodem k uplatnění této teorie je i skutečnost, že tradice nevznikly přirozeně, ale jsou zformovány uměle, tedy konstruovány.

Teorie konstruktivismu zkoumá především to, jakým způsobem lidé percipují realitu, která je obklopuje, jakým stylem a v jakém rozsahu si ji sami formují. Tedy že různí lidé mohou vnímat stejnou věc diametrálně odlišnými způsoby a konstruovat tím, že překonávají onu rozdílnost, tj. vytvářejí sdílený svět porozumění (Burke, 2011).

O tom hovoří Berger a Luckmann ve svém známém díle, kde popisují lidské vnímání a tvoření reality jako světa, který je pro společnost významný a jistým způsobem logicky uspořádaný. Takový utříděný svět lidé nevědomky tvoří právě svými myšlenkami a aktivitami. Jak je již výše zmíněno, tuto realitu vnímá pak každý jedinec po svém, přestože je přesvědčen, že ostatní, co náleží do jedné společnosti, ji percipují podobně (Berger, Luckmann, 1999).

Jelikož se realita tvoří interakcemi a působením lidí, kteří v ní žijí, musí se badatel zaměřit nejen na zkoumanou konstruovanou realitu, ale i na ovlivňující faktory, které konstrukci napomáhají. Je tedy třeba rekonstruovat konstruktéry, a to i výzkumníka, abychom se oprostili od svazujících teorií, byli otevření novým pohnutkám a myšlenkám a mohli tak sledovat, jakým způsobem a vlivem jakých faktorů je realita konstruována (Lincoln a Guba, in Hendl, 2005).

1.2 Komeracionalizace – lidová tradice jako zboží

S komeracionalizací se setkáváme úplně všichni dennodenně. Význam samotného slova můžeme volně přeložit jako „obchodní využití, zpeněžení“, v praktické zkušenosti můžeme takovou činnost popsat jako využití něčeho k získání peněz, k dosažení bohatství.

Jolly tvrdí, že komeracionalizace je proces, kdy se něco mění ve zboží, které se následně zavádí na trh, do ekonomiky jako celku a modifikuje se dle jejích zákonitostí (Jolly, 1997).

Pomysleme kupříkladu na „prodané Vánoce“. Tyto svátky jsou dokonalým příkladem toho, na jaké bázi pracuje komeracionalizace. Jedinou pomocí, jak zmiňuje Jan Jiráček ve svém článku, je postavit se tomuto problému čelem a hledat jiné, alternativní možnosti prožití Vánoc – a jakýchkoli jiných, zkomeracionalizovaných událostí (Jiráček, 2005).

O tématu hovoří i Jeřábek, který je přesvědčen, že samotný pojem komeracionalizace je obsahově nezaujatý. Na zápornou nebo naopak kladnou stranu se přiklání až ve chvíli, je-li příliš užíván, případně zneužíván v případě zpeněžení, v tuto chvíli se mu dostává hanlivého významu (Jeřábek, 2011).

S tímto termínem pracuji z několika prostých důvodů. Jakožto pravidelná návštěvnice a občasná přímá účastnice milevského masopustního průvodu si nemohu nevšimnout, kolik aspektů souvisejících s komeracionalizací zde lze nalézt. Všudypřítomné stánky nabízející rozmanité laskominy pro malé i velké, nebo - a to zejména - alkoholické nápoje, které k této akci neodmyslitelně patří, to vše jsou lákadla přitahující návštěvníky. Na povrch tedy vyvstává celá řada otázek, které stojí za to si položit – je vysoká návštěvnost této pompézní události způsobená zájmem o spatření průvodu? Nakolik mohou být vábidlem již jmenované kiosky? Nebo tkví příčina úplně v něčem jiném? Jak se všechny tyto věci propojují a jak spolu souvisí? Doplnují se navzájem? Řada otázek je opravdu nekonečně dlouhá, ale pomohla, abych se zorientovala v tom, jak těmto věcem porozumět.

Dalším důvodem pro užití tohoto konceptu je uskutečňování různorodých akcí spojených s masopustním průvodem, které pomáhají maškarnímu sdružení nebo městu zbohatnout – ať už hovoříme o bohatnutí z finanční perspektivy, nebo bohatnutí z hlediska popularity. Platí totiž velmi jednoduchá rovnice – čím větší atraktivnost pořádané akce/tradice, tím vyšší výnosy. Je-li tomu tak i v případě masopustního průvodu v Milevsku, tedy zda je součástí úvah o konání akce vidina výtěžku, to je jedním z aspektů, které chci sledovat.

1.3 Komodifikace

V předchozím odstavci jsem zmínila komercializaci, která úzce souvisí s následujícím tématem, které se týká komodifikace. Zatímco komercializace se vztahuje spíše k medializaci určitých hodnot, obyčejů i předmětů (výše popsaný případ s Vánoce), komodifikace je proces, kdy události, věci aj. jsou přeměňovány na atributy, které je možné směnit. Hodnoty (například náboženské) takových objektů pak ztrácejí na významu, neboť se vytrácejí právě ve chvíli, kdy se ony předměty stávají součástí ekonomických vztahů (Appadurai, 1986). Miloslav Petrušek uvádí, že komodifikací je chápán proces, během kterého se některé sociální statky stávají zbožím – tímto způsobem se z odpuštění hříchů stává prodávání odpustků (Petrušek a kol., 1996).

Arjun Appadurai (1986) vymezuje komodity jako věci se speciálním sociálním potenciálem, které jsou odlišné od produktů, předmětů, zboží aj., ale pouze z určitého úhlu pohledu. Jeho vymezení komodit jako směnných statků znamená spíše vidět tento směnný potenciál ve všech věcech než hledat nějaké odlišnosti mezi komoditami a dalšími typy věcí, těmito statky se nemusí stát pouze věci, které se dají přenést, uchopit apod., směnným statkem se dle Appadurairovy teorie může stát i událost – mateřství, sportovní utkání nebo masopust. Appadurai tvrdí, že je důležité sledovat celkovou cestu komodity od její výroby, přes směnu, až po samotnou spotřebu. Postavení komodity je ve společenském životě každé věci definováno jako situace, ve které je směnitelnost pro některé statky společensky významnou vlastností (Appadurai, 1986).

V současné době je téměř všechno kolem nás pozměňováno na možné „uchazeče“ na pozici komodity, i my sami, jakožto lidský zdroj, jsme považováni za artikl, který je ke koupi.

Z toho důvodu je pro mě téma komodifikace důležité, neboť se chci podívat právě na to, nakolik je masopustní průvod v Milevsku komodifikován či komercializován. Dojít k těmto zjištěním mi pomáhaly zejména názory samotných návštěvníků, organizátorů a představitelů města, ale i zúčastněné pozorování.

1.4 Koncept autenticity

Koncept autenticity je pro nás podstatný především proto, že se u aktérů objevují představy, že existuje nějaká autentická, původní podoba dané tradice, a z toho důvodu je třeba jasně vymezit, jak je autenticita teoreticky uchopována v sociálních vědách.

Valentová říká, že koncept autenticity prošel za dobu své existence revizí. Objekt, věc, tradice se stává „autentickou“ ve chvíli, kdy se aktéři odkazují na to, že je původní – fakticky ale není původního nic, původnost je pouze heslo, které je argumentováno přívlastky jako starý, stejný, tradiční. Sama o sobě tedy autenticita není identifikovatelná, určují ji až interakce mezi lidmi, které ji konstruují (Valentová, 2001).

Těchto aktérských postojů se může využívat pro získávání něčeho dalšího, kdy skrze domněle autentický zážitek (pozorování tradice), který je však konstruovanou realitou, lidé bohatnou – tradice je komodifikována. V této souvislosti je pro mne koncept autenticity významný, neboť jsem při svém výzkumu zjišťovala, do jaké míry je tradice maškarního průvodu, která je nahlížena návštěvníky jako původní, stará, autentická, nakolik je komodifikována a komercializována. Moderní přístup týkající se autenticity si všímá především záporného vlivu komodifikace na tradiční identity. Stěžejní místo zde má obchodní výměna, kde se komoditou, tedy předmětem směny, stává naprosto vše (Valentová, 2001).

Autenticita, která sice z etymologického hlediska odkazuje podobně jako tradice k něčemu pravému, neměnnému atd., je z analytického hlediska konstruována. Naproti tomu při komodifikaci je to často právě autenticita, která dává věci hodnotu, kvůli které je zapojena do řetězce „směny“ (Valentová, 2001).

2 METODOLOGIE

2.1 Výzkumná strategie

Ve své bakalářské práci popisuji, jakým způsobem probíhá masopustní průvod v Milevsku, jak je tato událost nahlížena veřejností – zejména místními obyvateli, představiteli města a samotnými pořadateli akce. Na tomto základě jsem dále stavěla a zjišťovala, jak lze na přehlídce sledovat proces konstruování tradice, také mě zajímalo, zda můžeme v tomto případě hovořit o komodifikaci a komercializaci.

Bylo nutné, abych se dostala skutečně do hloubky, k jádru věci, z toho důvodu bylo potřebné dlouhodobé a intenzivní zkoumání. Pro své bádání jsem proto zvolila metodu kvalitativního výzkumu, která mi umožnila zaměřit se na místní situace a podmínky – což může být chápáno i jako problém, neboť získané výsledky nemohu zobecnit na širší skupinu či lokalitu (Hendl, 2005). Zobecňování pro mne však není relevantní, neboť cílem mého bádání je především zjistit podrobné informace o jedné konkrétní události.

Při mém výzkumu jsem používala vícero technik sběru dat, hlavní roli hrály polostrukturované rozhovory - bezprostřední promluvy, které mi v průběhu hovoru dovolí vkládat doplňující a upřesňující otázky mým informátorům (Holý, 1994). Těch jsem nasbírala celkem 15, z toho jeden se starostou města Milevska a jeden s předsedou Maškarního sdružení Milevsko, které masopustní přehlídku pořádá. Zbýlých 13 rozhovorů proběhlo s různými obyvateli města ve věku od 11 do 73 let. Jedenáctiletou holčičku jsem zvolila proto, že mě zajímalo, jak událost vnímá svými dětskýma očima. Třiasedmdesátiletá dáma vnesla do mé práce – stejně jako mladá dívka – jiný pohled na věc, a to především díky tomu, že se zúčastnila dřívějších průvodů (na přelomu 60. a 70. let) a dobře si na ně vzpomíná.

Dále jsem při svém bádání využila techniku pozorování, a to přímou účastí na maškarní přehlídce. Zde jsem si dělala poznámky do terénního deníku, které jsem později rovněž analyzovala a použila pro své výstupy. Je nutno připomenout, že maškarního průvodu se účastním od svého dětství, ať už jako divačka nebo účastnice samotného průvodu v převleku, s výzkumným záměrem jsem jej však navštívila teprve v letošním roce 2018.

Okrajově jsem se zabývala rovněž analýzou dokumentů, konkrétně lokálních novin, kde mě zajímalo, jakým způsobem je tato událost veřejnosti představována. Můj zájem byl zaměřen na místní tisk, a to týdeník Milevské noviny a měsíčník Milevský zpravodaj.

Všechny zmíněné typy sběru informací mi do výzkumu přispěly velkým množstvím dat, která mi dopomohla k provedení plánovaného rozboru.

Co se týče mé pozice při výzkumu – mám tím na mysli z hlediska přijetí obyvateli, účastníky mého výzkumu – měla jsem poměrně jednoduchý úkol. Jelikož jsem zpěvačkou milevské kapely, která ve městě často vystupuje, a také se poměrně často angažuje ve věcech, „jež jsou vidět“, většina Milevských mě zná. Proto byl pro mne, jakožto místní, vstup mezi obyvatele bezproblémový a následné představení výzkumu, o němž zde píše, bylo kladně přijato. Lidé se mi sami nabízeli s tím, že mi kdykoli rádi pomohou a „něco poví“. Detailněji se svou pozicí při výzkumu zabývám v kapitole 2.4 (Technika sběru dat) a v kapitole 3 (Etika výzkumu).

2.2 Výzkumné otázky

Je přirozené, že se během průběhu samotného výzkumu mohou v souvislosti s měnícími se zjištěnými skutečnostmi transformovat i stanovené výzkumné otázky. Výzkum mé práce je směřován, jak je popsáno výše, k tématu konstruování tradic a jejich komodifikace a komercializace.

Na začátku bádání jsem si vytýčila cíle, kterých chci dosáhnout, a s nimi přirozeně souviselo i vytvoření zastřešujících výzkumných otázek, které v mém případě byly dvě.

- Jak místní obyvatelé konstruují tradici masopustní přehlídky?
- Stává se tradice masopustního průvodu a její dílčí součásti předmětem směny?

2.3 Výběr výzkumného vzorku

Výzkumný vzorek jsem vytvářela souběžně se sběrem dat a jejich analýzou, finálním vzorkem je maškarní průvod, dění kolem něj, lidé, kteří k němu mají vztah, místní noviny, a Muzeum milevských maškar. Předmětem mého zkoumání byly přípravy na průvod a jeho průběh - informace mi byly poskytnuty především předsedou Maškarního sdružení

Milevsko, čerpala jsem také z poznámek ze svého terénního deníku, které byly vytvořeny při zúčastněném pozorování na maškarní přehlídce a při návštěvě Muzea milevských maškar. Během pozorování jsem zároveň provedla několik nestrukturovaných rozhovorů s účastníky samotné přehlídky – maškarami.

Do zkoumaného vzorku byl úmyslně zařazen jeden představitel města a jeden pořadatel události, neboť bylo potřebné slyšet a zaznamenat názory na problematiku z vícera perspektiv. Zbytek vzorku tvořili vybraní občané Milevska – výběr byl záměrný, bylo totiž nezbytné, aby informátoři splňovali několik atributů. Mezi ty hlavní se řadily místo pobytu v Milevsku, potřeba povědomí o samotné události, dále bylo ku prospěchu, aby informátoři zaplnili širokou věkovou paletu, což se podařilo. Výběr vzorku tedy proběhl účelově (výběr úsudkem), kdy vybraný vzorek zastupuje problém, nejde o jeho reprezentativnost (Novotná, s. d.). Třináct informátorů bylo vybraných okamžitě a dva z nich byli vybráni na doporučení jiných informátorů jako ti, kterým se událost nezamlouvá. Toho jsem využila, neboť pro výzkum bylo přínosné najít co nejvíce hledisek a názorů. Téměř všechny účastníky výzkumu jsem znala, s některými z nich jsem dokonce v přátelském vztahu.

Zkoumaný vzorek byl velice pestrý především díky svému věkovému rozsahu (tvořilo jej kontinuum od 11 do 73 let). Zároveň se podařilo získat rovnocenný počet mužů a žen – šest zástupců mužů a sedm zástupců žen. Veškerá jména, jež v práci uvádím, nejsou s ohledem na soukromí informátorů jejich jmény skutečnými, nýbrž náhodně vymyšlenými.

2.4 Technika sběru dat

Pro svůj výzkum jsem volila takovou metodu vytváření dat, která byla efektivní při zjišťování potřebných informací, dodržovala jsem tedy osvědčený postup, jenž se poddává výzkumnému problému. „*Výběr metody pro sběr dat se zakládá na požadovaném typu informace i na tom, od koho ji budeme získávat a za jakých okolností se tak bude dít*“ (Hendl, 2005: 161).

Pro svůj výzkum jsem tedy použila analýzu dokumentů, pozorování a nestrukturované i polostrukturované rozhovory. Konkrétní postupy jsou popsány níže.

Výzkum jako takový probíhal od února do května roku 2018. Samotný průvod masek se tento rok konal 10. února, mé zkoumání začalo ale dříve analýzou dokumentů – místních

tiskovin, neboť v nich je tato událost zmiňovaná již několik týdnů předem, zejména s informativním poselstvím (kdy, kde, kdo), o akci jako takové se píše zpravidla až po jejím konání. Po analýze tiskovin jsem pokračovala účastí na maškarní přehlídce – tentokrát jako divák, aby mi neunikla sebemenší významnost, jež by přinesla ovoce mému bádání. Před vlastním startem průvodu jsem ještě přizvala několik účastníků – masek k rychlému nestrukturovanému rozhovoru. Tato krátká interview zdařile doplnila polostrukturované rozhovory, které probíhaly během dubna 2018 a zároveň zakončily stadium sběru dat.

2.4.1 Analýza dokumentů

Při svém výzkumu jsem začala analýzou dokumentů, neboť v jednom z nich – Milevských novinách – se o maškarním průvodu píše již několik týdnů před jeho samotným konáním. Tyto články v „předmaškarním“ období mají zejména informativní charakter – sdělují, co se koná za akci, kde a kdy proběhne a na co se návštěvníci mohou těšit. Letos byl takový článek označen titulkem „*Největší masopustní průvod můžete vidět v sobotu v Milevsku!*“ Milevské noviny vycházejí každou středu a může si je koupit kdokoli z Milevska a širokého okolí. Důležitou informací je také fakt, že Milevské noviny spadají pod větší soubor – Jihočeské týdeníky, které vydávají tiskoviny pro velkou část jihočeského kraje. Vím tedy, že informace o maškarním průvodu se roznesou nejen do Milevska, ale také do všech mutací novin v sedmi jihočeských okresních městech, tj. Písek, Tábor, Strakonice, České Budějovice, Český Krumlov, Prachatice a Jindřichův Hradec.

Poslední středu před maškarním průvodem narazí čtenář v novinách i na jiný článek než pouze na jakousi pozvánku. Autoři zpravují o tom, jak jsou po celém Milevsku pomalované výlohy obchodů – i tato aktivita už po léta neodmyslitelně patří k přípravám na maškarní přehlídky.

Po uskutečnění masopustního průvodu přináší Milevské noviny fotoreportáže (letos označeny nadpisem „*V milevském maškarním průvodu šlo 722 masek!*“), ve kterých neopomenou napsat, kolik lidí se maškar zúčastnilo, jaké bylo počasí, někdy si můžeme přečíst i krátký rozhovor s kolemjdoucími nebo pořadateli (letos však byla fotoreportáž bez rozhovoru). Článek povětšinou bývá neutrální povahy.

Shodně se dají popsat i články věnované masopustu v měsíčníku Milevský zpravodaj, které mají před událostí rovněž zvací charakter a po ní pak hodnotící. Milevský zpravodaj vydává samo město Milevsko, má do jisté míry propagační a informativní funkci. Zatímco Milevské noviny si lidé musí koupit, Milevský zpravodaj dostane každá domácnost bezplatně do schránky. Za významný rozdíl se dá považovat snad jen rozsah média – Milevské noviny dohromady čítají přibližně 30 stran, z toho masopustní přehlídce patří klidně strany čtyři, Milevský zpravodaj si dohromady vystačí nanejvýš s 10 stranami, maškaram pak patří jedna strana, maximálně půl druhé.

Jiné počtení člověk nalezne, když vstoupí na internetové stránky Milevských novin - zde jsou stejné články jako v tištěné formě, ale obohacené o další, které se na papír „nevešly“. Čtenáře (nebo výzkumníka) ale zaujme spíše otevřená (a hlavně anonymní) diskuze ke každému z článků, kde pod přezdívkami „XXX“, „Milevšťák“ aj. lidé píšou mnohdy velmi dehonestující, nebo přinejmenším nelichotivé komentáře – „*Milevské maškary jsou hezké, ale původní ráz zanikl, škoda. Kvantita nenahradí tradici.*“ Co měl anonymní autor příspěvku na mysli „původním rázem“ bohužel nevím. I tyto informace, tedy obohacující virtuální data (Hendl, 2005) jsem ale zaznamenala a považovala je za doplňující k polostrukturovaným rozhovorům.²

Pochopitelně bylo nutno prozkoumat i dokumenty, které se týkají historie masopustního průvodu v Milevsku, ale i samotného masopustu obecně, k tomu mi posloužily různorodé knižní materiály s danou tematikou. Jelikož většina literatury o milevském masopustu pocházela od autorů z Milevska a jeho okolí, byly knihy k výzkumu poskytnuty zejména v milevské knihovně.³ Existuje i kronika milevských maškar, kterou poctivě psal Jaroslav Devera, je k vidění ve vitríně v Muzeu milevských maškar. Bohužel mi nebylo umožněno do této kroniky nahlédnout.

2.4.2 Pozorování

Pomocí metody pozorování se výzkumník snaží zkoumat problém v přirozeném prostředí, na rozdíl od rozhovorů, které se pokoušejí zjistit, co si lidé o problému myslí (Heřmanský, Lindová, 2017). Právě z toho důvodu jsem považovala za důležité zúčastnit se samotného

---

2 Nebyly naneštěstí využity při pozorování, kde by se daly ověřit, neboť byly na internetovou stránku vloženy až po konání akce jakožto reakce na ni.

3 Pro vzácnost některých z nich na mne bylo významně apelováno, jakým způsobem s nimi mám, případně naopak nesmím zacházet – např. kniha od Čeňka Zírta z roku 1950.

masopustního průvodu a podívat se na něj očima výzkumníka – ne očima pouhého návštěvníka. Je neuvěřitelné, jak se změní vnímání výzkumníka, když si je vědom toho, že je návštěvníkem za účelem výzkumu a nikoli pouze návštěvníkem se záměrem zúčastnit se.

Jelikož je jedním z ústředních témat této práce téma komodifikace a komercializace, všimla jsem si při pozorovací metodě různých činností a věcí, které by mohly být pro výzkum v tomto ohledu podstatné. Sledovala jsem množství stánkařů na náměstí, povahu i konkrétní druh jimi nabízeného artiklu a zájem lidí o něj. Jelikož návštěvníci – a v tuto chvíli informátoři – netušili, že jsou zrovna účastníky výzkumu a že svým chováním nevědomě zasahují do jeho možného výsledku, chovali se v daný okamžik naprosto přirozeně a nenuceně.

Pozorování bylo pro práci přínosné jako popis činností lidí během průvodu, zaměřila jsem se rovněž na to, jak využívají nabídky různých prodejců čehokoli, a také jsem sledovala, jak se chovají samotní prodejci a jak reagují na své potenciální zákazníky.

Vzhledem k povaze mého výzkumu jsem navštívila i krátce otevřené Muzeum milevských maškar, neboť se dá nahlížet jakožto předmět konstruování tradice, zároveň jsme o něm s účastníky výzkumu vedly rozhovory.

2.4.3 Nestrukturované rozhovory

Jak je již uvedeno výše, před vypuknutím masopustního průvodu, tedy ve chvíli, kdy jsou již všechny masky připraveny, jistým způsobem seřazeny a především zaevidovány⁴, jsem uskutečnila několik nestrukturovaných rozhovorů právě s členy průvodu – maskami. Záměrně nejsou tato krátká interview nazývána rozpravami neformálními, neboť byly uskutečňovány s předem zamýšlenými a konkrétními otázkami výzkumníka – tedy mnou. Oproti tomu neformální rozhovor staví na samovolném a neorganizovaném vytváření otázek (Hendl, 2005). Informátoři se rekrutovali z osob ve věku 15 až 50 let a během několika minut došlo k deseti promptním rozmluvám. Jejich aktéři, přesto, že byli v tuto chvíli plni adrenalinu a natěšení na dvouapůlhodinový průvod masek, byli velmi vstřícní a otevření. Zajímaly mě především informace týkající se důvodu jejich účasti, jak se jim

---

4 Díky jejich evidenci jsou posléze pořadatelé schopni s jistotou říci, kolik masek se zúčastnilo maškarního průvodu. Na startu (který je umístěn u Domu kultury) je dokonce připraven fotograf, který veškeré masky fotí, aby si pak každý mohl prohlédnout, komu to jak slušelo.

akce líbí a proč se rozhodli navštívit průvod v převleku a ne jako „obyčejní“ návštěvníci. Jelikož některé z masek byly skutečně pěkné a propracované, jednou z otázek také bylo, kolik času jsou ochotni strávit přípravou na maškarní přehlídku.

2.4.4 Polostrukturované rozhovory

Polostrukturované rozhovory považuji spolu s pozorováním pro svůj výzkum za nejvýznamnější zdroj informací, neboť účelem výzkumu je mj. zjistit, jak nahlízejí maškarní přehlídku samotní obyvatelé města. Polostrukturovaný rozhovor je rozhodně vhodnější než strukturovaný či nestrukturovaný, neboť máme jistotu určitých odpovědí, zároveň však nejsme omezeni přesným zněním a průběhem interview. *„Vytváříme si určité schéma, které je pro tazatele závazné. Toto schéma obvykle specifikuje okruhy otázek, na které se budeme účastníků ptát. Obvykle je možné zaměňovat pořadí, v jakém se okruhům věnujeme, a dle potřeby a možností tedy toto pořadí upravujeme...“* (Miovský, 2006: 159), abychom získali co nejvíce relevantních informací. To bylo nutné i v tomto případě. Mezi informátory byl totiž i představitel města – starosta - a předseda Maškarního sdružení Milevsko, které celý masopust organizuje. Otázky pro tyto dva informátory se tedy musely mírně lišit od těch, které byly pokládány obyvatelům města. Ovšem starosta a předseda maškar ve vybraných případech odpovídali i na otázky, které jsem pokládala ostatním.

Mým velkým přáním bylo, aby se všichni informátoři cítili pohodlně, co možná nejkomfortněji, nechala jsem proto pokaždé na jejich výběru místo, datum i dobu, kdy se rozhovor uskuteční. S tím nenastal žádný problém, vždy jsem se přizpůsobila požadavkům informátora, který vybral vhodné místo. Jen jednou si nevěděl rady, pozvala jsem jej proto na zahradu k sobě domů, kde nás nikdo nerušil. Jelikož patřil zrovna k těm bližším přátelům, neměl s tím sebemenší problém.

Zpočátku jsem měla obavy, aby uspořádání otázek v rozhovoru a otázky samotné nebyly chybné. Tyto starosti ale po prvním rozhovoru odezněly, neboť jsem vše přizpůsobila reakcím informátora. Dokonce mě díky některým odpovědím napadla další řada zajímavých otázek, na které bylo nasnadě žádat odpověď.

Výzkum této práce zásadně ovlivnily dva rozhovory – se starostou a s přímým pořadatelem maškarního průvodu, neboť jsem se dozvěděla velké množství - pro výzkum podstatných - informací, které mi usnadnily vyznat se v později získaných datech.

V rámci výzkumu tedy proběhlo 15 polostrukturovaných rozhovorů s 15 informátory, nebylo totiž potřeba se zpětně doptávat, případně vyjasňovat jakákoli sdělení. Informátory jsem před naším rozhovorem obeznámila s prací, kvůli níž interview probíhá, nebyla jsem ale příliš konkrétní, abych neovlivnila jejich následné odpovědi. I když mi bylo jasné, že informátor mi bude říkat jen to, co on sám chce, dělala jsem všechno pro to, aby zjištěných dat bylo co nejvíce (Zandlová, s.d.). Během rozhovorů jsem musela být ostražitá, dokázat reflektovat sama sebe a vytěsnit faktory, které by mohly ovlivnit mé jednání s informátorem, a to zejména ve smyslu ovlivnění jeho odpovědí (reaktivita). Bylo třeba, abych zachovala nestrannost, objektivitu, zároveň však dokázala vyjádřit pochopení. (Miovský, 2006). Délka rozhovorů se pohybovala mezi 45 a 60 minutami, což považuji za dostačující, neboť v případě, že by byl rozhovor delší, by se drtivá většina informátorů začala nudit. Mně tato doba stačila k tomu, abych zjistila potřebné informace.

Všechny informátory jsem dále požádala o svolení celé rozhovory nahrávat na diktafon, s čímž neměl nikdo problém – spíše se v daný okamžik začali stydět a bát, že ve chvíli, kdy to budu poslouchat, mi budou připadat, že neumí vůbec mluvit. Ubezpečila jsem je, že to se určitě nestane a že tento aspekt je pro mne zcela vedlejší, zajímá mě především obsahová stránka. Tento počáteční ostych však naštěstí brzy opadl, neboť s příchodem první otázky se museli všichni důkladně zamyslet, kdy poprvé navštívili masopustní přehlídku v Milevsku...

Propojení všech složek sběru dat bylo velmi užitečné, neboť díky prostudování dokumentů a díky účasti na samotné přehlídce jsem rozuměla všemu, co mi informátoři vyprávěli a popisovali.

2.5 Analytické postupy, vyhodnocení a interpretace dat

Analýza dat v kvalitativním výzkumu probíhá v průběhu celého výzkumu, není samostatnou disciplínou. Nejprve jsem musela provést transkripci nahraného materiálu (veškeré rozhovory byly nahrávány na diktafon, jak je již zmíněno v předchozí kapitole), použila jsem techniku doslovného přepisu, v textu je tedy zachována hovorová čeština. Přestože pro mne není jazyková stránka tolik významná jako obsahová úroveň, hovorová mluva dodá textu na hodnověrnosti a přirozenosti vypovídajících (Hendl, 2005).

Přepsané rozhovory, zápisy z terénního deníku i data získaná analýzou dokumentů bylo dále potřebné rozdělit na určité segmenty – v mém případě to byly segmenty směřující ke konkrétním tématům - ta mi později ulehčila orientaci a práci se samotným textem. Pomocí vlastního kódování jsem v textu „značkovala“ a vytvořila tak jasné dílčí celky doplněné vlastními poznámkami, které textu dodávaly na přehlednosti. V tuto chvíli, kdy se všechny záznamy rozdělily do určitých tematických okruhů a kategorií, začaly se objevovat jisté opakující se tendence, shlukovat podobnosti, a mohla jsem tak použít tzv. „metodu zachycení vzorců“, jejíž *„základní princip spočívá v tom, že v datech vyhledáváme určité opakující se vzorce (případně témata) a ty zaznamenáváme...“* (Miovský, 2006: 222). Po celou dobu analýzy – segmentování dat jsem pochopitelně musela dbát na to, abych tříštěním textu na jednotlivé fragmenty neporušila jeho kontinuitu, neboť tím by se mu posléze mohlo špatně porozumět.

3 ETIKA VÝZKUMU

Jak jsem již zmínila výše, získávání dat jsem měla usnadněno z hlediska své pozice mezi milevskými obyvateli, zároveň z toho důvodu, že osoby, jež byly stěžejními pro můj výzkum, znám velice důvěrně, jsem tedy přesvědčena, že se jim o to lépe hovořilo i o tématech, která by pro leckoho jiného mohla být choulostivá.

Na druhou stranu musím zároveň přiznat, že jsem měla výzkum náročnější právě z důvodu, že jsem vstupovala do oblasti, kterou znám od malička. Bylo zapotřebí si proto dávat velký pozor, aby se mé osobní subjektivní pocity a dojmy neodrážely při metodě pozorování nebo při rozhovorech (např. aby sugestivní otázky nebyly příliš silné a celý výzkum neovládly apod.).

Rovněž bylo nutné dbát na to, aby důvěrnost a známost mezi mnou a ostatními nepřekročila únosnou mez a nepůsobila pak negativně na samotný průběh výzkumu – neuvědomělý výběr určitých otázek či neúmyslné ovlivňování situace mou přítomností (Lincoln a Guba in Hendl, 2005).

Během celého výzkumu bylo dbáno zvýšené pozornosti, aby nedošlo k jakémukoli poškození účastníka, ale ani samotného výzkumníka – tedy mě. Všichni, kteří nějakým způsobem na bádání participovali, byli předem seznámeni s veškerými důležitými informacemi. Informátoři byli poučeni o průběhu a účelu výzkumu, o tom, že celý

rozhovor bude zaznamenáván na diktafon, znali svá práva kdykoli z výzkumu odstoupit, případně neodpovídat na otázky, které pro ně jsou nepříjemné nebo příliš citlivé (Miovský, 2006). Od každého informátora jsem si vyžádala podepsání informovaného souhlasu, kde byla všechna jeho práva zaznamenána a kde si zároveň mohl sám zvolit, zda bude chtít anonymizovat údaje o své osobě při zveřejnění samotné výpovědi. Přestože si vážím toho, že celá polovina zúčastněných nepožadovala anonymitu, pro můj výzkum není nějak relevantní, jak se kdo jmenuje, rozhodla jsem se proto, že všechna jména v textu budou anonymizována a nahrazena náhodně vybranými jmény. Název města i události, kterých se výzkum týká, jsem zachovala beze změn, neboť se domnívám, že výzkum ani výpovědi v něm uvedené obec nebo samotnou akci nijak nepoškozují, zároveň si myslím, že může být toto bádání pro někoho dalšího lávkou k jakémukoli jinému projektu týkajícímu se dané lokality nebo třeba i totožné události.

Jak už bylo několikrát popsáno, maškar – masopustního průvodu se účastním již dlouhou řadu let, ať už jako návštěvník nebo v přestrojení. Díky nevelké rozloze města a nepříliš enormnímu počtu obyvatel znám rovněž osobně všechny pořadatele, neboť jsem s nimi spolupracovala na celé řadě jiných projektů (například jako moderátorka), jsme zkrátka dobří přátelé. Díky tomu mohu prohlásit, že jsou do své „práce“ pro maškarní sdružení skutečně zapálení, až to jednomu může připadat zvláštní. Zásluhou všech těchto aspektů jsem na tomto projektu mohla pracovat spíše jako insider – tedy člověk „uvnitř“, který danou problematiku zná více do hloubky a z vícera hledisek než výzkumník „zvenčí“. Tato pozice mi na jednu stranu výzkum usnadňovala, z druhé stránky jsem však musela mnohem více dbát na autoreflexi, odpoutat se od subjektivních názorů a přesvědčení, odbourat stereotypy, které jsem mohla nevědomky udržovat v mysli, a podobně.

Dalším faktorem, který mohl znesnadňovat situaci, byla skutečnost, že starostou města je můj otec – celou dobu jsem proto situaci refleктоvala a pracovala s tím, že jsem dcerou lokálně známé osoby a že tento fakt může průběh rozhovorů ovlivňovat.

Ve spojení s touto záležitostí jsem se pochopitelně obávala, aby nebyli ovlivněni i ostatní informátoři – dobře mě znají, tudíž vědí i to, kdo je starosta – mohli tedy mít strach se mi s něčím svěřit, o něčem si povídat, abych to náhodou nepověděla tatínkovi. Rozhovory ale probíhaly velmi uvolněně, tudíž jsem neměla dojem, že by fakt, že jsem dcerou starosty, přímo narušoval nebo zásadně ovlivňoval informátory, kteří by mi kvůli tomu nemuseli chtít říct méně příjemné věci, o kterých sama vím vzhledem ke své insiderské pozici.

Když jsem požádala vybrané informátory o rozhovor a popsala jim, čeho se bude týkat a jakým způsobem by měla celá záležitost probíhat, byli velice ochotni. Až mě samotnou překvapilo, jak nadšeni byli. Projevovali o tematiku značnou zvědavost a do celého projektu byli přímo zapálení. Po rozhovorech se mi dokonce sami ozývali, zda ještě něco nepotřebuji a jak se mi daří práci zhotovovat, jestli už ji mám dopsanou a tak dále. Jak jsem již zmínila výše, byli mi jimi dokonce doporučeni další dva informátoři, kteří se k události staví dosti odmítavě - *„jsou to rypáci, sami nikdy nic nedokázali, jen pořád hemzaj tady, jak to ty vostatní dělaj všechno blbě, no, to sem zvědavá, co ti na to pověděj.“* (Aloisie, 59 let, z rozhovoru 13. 04. 2018)

4 EMPIRICKÁ ČÁST

4.1 Masopust

Historie oslav podobných karnevalu sahá až do dávných dob, kdy například Egypťané uctívali velkolepou slavností kult bohyně Isidy, patronky plodnosti a života, a to před 4000 lety. V Řecku se konaly obdobně tzv. „dionýské slavnosti“, nevázané měsíční veselí na počest boha Dionýsa. V Římě se zase konaly tzv. „saturnálie“, které oslavovaly boha Saturna a měly mnohem delšího trvání – v období od dnešních Vánoc do masopustu. Později však křesťanství odstranilo tyto pohanské slavnosti a církev je překryla křesťanským masopustem. Podstatou masopustu je příprava na dlouhý čtyřicetidenní půst, po kterém následuje nejvýznamnější církevní svátek – Velikonoce. Půst začíná na Popeleční středu a končí o velikonočním Svatém týdnu. Smysl postní doby tkví jak v tělesné, tak duševní očistě. Během masopustu je povětšinou z jídelníčků vyloučeno nejen maso, jak se na první pohled zdá, ale i další pokrmy, hlavně produkty živočišného původu, jídla tučná a zpravidla i ryby (Tinková, 2010). Půst má být zkrátka synonymem období klidu a rozjímání, odpírání zbytečných požitků, aby „člověk do Velikonoc vstoupil ve vši pokoře a skromnosti“ (Tinková, 2010: 15). Jak už bylo řečeno, člověk se nezdržoval pouze v jídle a pití, ale církev rovněž kladla důraz na zdrženlivost sexuální, omezení se vztahovalo na tzv. půst „uší a očí“. Přestalo se hrát na varhany, utichly zvony, kříže i výzdoby chrámů se zahalily a byly odkryty až na Velký pátek (Zindelová a kol., 2011).

Masopust, stejně jako Velikonoce, je svátkem pohyblivým (podle měsíčních fází) a slaví se od svátku Tří králů do Popeleční středy. Nejpestřejším obdobím masopustu byly v minulosti jeho poslední tři dny před Popeleční středou, kdy se dosyta hodovalo, chodilo se do hospody, za zábavou, křepčilo se a tancovalo, zkrátka se veselilo. Vyvrcholením bývalo tzv. „tučné úterý“, kdy maskarní průvody chodily po vesnicích, bavily diváky jak maskami, tak krátkými divadelními představeními, za něž dostávaly výslužku. O půlnoci ponocný zatroubil, čímž vyrozumíval, že začíná první postní den – Popeleční středa, a končí tak masopust. V každé oblasti naší republiky probíhal masopust odlišným způsobem – na Domažlicku stavěli mlýn, ve kterém semleli staré báby na mladé a hezké, poté se na cestu vydal maskarní průvod. Na Slovácku tančili „fašankáři“ až do 19. století tzv. metačový tanec, který předváděli u každého stavení. V oblasti Nymburska zase slavili dle popisu z 19. století tzv. „šplochan“ – maskarní průvod s hudebníky a početnými maskami

projížděl vsí až do té sousední. Popisy těchto zvyklostí spadají zejména do 19. století, objevují se ale i dřívější, některé sahají až do století sedmnáctého (Tinková, 2010).

Masopust však nebyl, podobně jako většina výročních obyčejů, pouhou příležitostí k zábavě. Ukrývalo se v něm spousta magie, pověřčným rituálů a lidské víry, že tímto chováním si zabezpečí trvalost a reprodukci svého rodu a prosperující hospodářství.

V mnohých obcích se tento obyčej – masopust – navrácí zpět k životu, často ale do průvodu zasahují karnevalové elementy či jinak netradiční masky. Na proměny tradice se různí aktéři dívají odlišně. Skopová (2007) ve své publikaci „Hody, půsty, masopusty: Slavíme, vaříme, zdobíme a hrajeme si celý rok podle lidových tradic“ například tvrdí, že je nevidané, zachová-li se původní ráz tohoto obyčeje – zůstane tedy autentickým. Zároveň se ale domnívá, že pokud chceme předávat a udržet masopustní občůzky – a nejen ty, ale i všechny ostatní lidové zvyky, obřady a obyčeje – pro příští generace, nesmíme tak naléhavě dychtit po jejich původní podobě, která je dnešnímu člověku již příliš vzdálená, aby chápal jejich prvotní smysl (Skopová, 2007) – to je však velmi hodnotící stanovisko vycházející z výše zmíněné aktérské představy hodnoty „autenticity“ a tradice jako něčeho původního, nezkaženého, prvotního. Ačkoli se tedy mezi aktéry debatuje o autenticitě a původnosti tradice, z analytického hlediska je autenticita konstruktem.

4.1.1 Masopustní průvod v Milevsku

„Každý je rád veselý, každý se rád baví, kdo máš špatnou náladu, ať starý či mladý, o maškarách v Milevsku jistě si ji spraví“ (Šindelář, 2012: nestránkováno). Právě tímto všeríkajícím mottem zvali členové maškarního komité občany, aby se zúčastnili maškarního průvodu. Ten se koná od roku 1862, s tím rozdílem, že v současnosti se přehlídka masek uskutečňuje o víkend – v sobotu, zatímco dříve se konal pokaždé o masopustním úterku. Milevské maškary mají svůj původ ve středověkých lidových hrách, které prostému lidu sloužili k tomu, aby humorným způsobem protestovali proti pánům a jejich nařizením, proti byrokratismu starého Rakouska (Kytka, s. d.⁵). V Milevsku bylo již

---

⁵ Josef Kytka (1894 – 1968) žil od svého dětství v Milevsku, které později přiblížil široké veřejnosti díky své knize *Milevsko a jeho kraj*. Josef Kytka byl správcem Milevského muzea, kronikářem města, redigoval také časopis *Milevský kraj*. Mezi jeho další publikace patří např. *Smolná kniha města Milevska* z roku 1939, která pojednává o hrdebním soudnictví z 16. – 18. století. V popisu průběhu průvodu v první polovině 20. století, který předkládám na následujících stránkách, vycházím především z jeho publikace *„Z historie milevských maškar“*. Nevíme bohužel, ze kterého roku kniha pochází, můžeme se ale domnívat, že ji mohl autor napsat mezi 30. – 40. léty (referuje v ní o dění po konci války), neboť v této době vyšly všechny jako publikace.

od středověku zvykem slavit závěr masopustu tzv. Bakusem, což byl „*podle řecké mytologie bůh vína, veselí a smyslných požitků*“ (Šindelář, 2012: nestránkováno). Bakusův průvod v čele se samotným Bakusem tvořily komické figury jako žena s dítětem, hrobaři, kostelník, kněz a ještě bláznivý „s křížkem po funuse“. Bakus se svým doprovodem obcházel v pondělí a v úterý před Popeleční středou městem po hostincích, kde se napájel pivem, načež byl následující den, tedy ve středu, pochován v místním potoce, později rybníce. Pohřbení mělo symbolizovat zakončení masopustu, především jeho posledních dní - bujarého veselí – a začátek půstu. Tento zvyk pochovávat Bakuse ve sněhu či ledové vodě míval pro představitele Bakuse nepříjemné zdravotní následky, což se nelíbilo úřadům a několikrát proto vyjadřovaly svůj nesouhlas. S ledovým pohřbíváním se definitivně přestalo až roku 1864, kdy představitel Bakuse silně prochládl a zemřel. V průvodech však pokračovaly doprovodné figury z Bakusových obchůzek i po jeho samotném skončení. Z bývalého Bakusova doprovodu se tak vytvořil samostatný průvod masek, který tradičně na masopustní úterý procházel městem a každý rok měnil svůj ráz, jakési téma maškar (například Žižkův tah do boje z roku 1895, Cikánský průvod z roku 1898 či První gramofon z roku 1910) (Kytka, s. d.).

Zúčastnit se maškarního průvodu jako maska nebylo vůbec jednoduché. Právo na účast měli pouze milevští občané, o jejich přítomnosti však hlasovali ještě členové maškarního komitě, to se zcela dobrovolně staralo právě o organizaci průvodu. Až později, někdy v polovině 20. století bylo toto komitě přetvořeno na „národopisný kroužek“ a připojeno k místní osvětové besedě v Milevsku (Kytka, s. d.). Mimo pořádání a udržování maškar se měl tento národopisný kroužek starat i o ostatní lidové zvyky na Milevsku, kupříkladu tzv. Perechty, na které vzpomíná ve své knize mimo jiné Čeněk Zíbrt. Perechta je v jihočeském podání známá spíše jako klibna – kobyla, která o Vánocích a v době masopustní obchází stavení (Zíbrt, 1950).

Během první světové války se maškary nekonaly, snahy o obnovení tradice se staly úspěšnými až po několika letech, v roce 1933. Po své obrodě byly maškarní průvody v letech 1934 a 1935 zfilmovány Pražským filmovým týdeníkem (němé filmy). Hned nato zakoupili tyto filmy příslušníci maškarního komitě a od té doby je každý rok dva až tři týdny před masopustním úterkem promítali v milevském kině jakožto předznamenání blížících se oslav. Po několika letech, v období hrozící německé okupace – v roce 1939 – maškary proběhly, ale neměly stejný náboj. V tento čas nesmírného národního ponížení předvedly staré lidové zvyky na Milevsku, (Mikuláši, Perechty, Tři králové, Řehoři, 28

Bakus), avšak bez obvyklého humoru a bez veselé a přátelské atmosféry. Po dobu okupace se průvody nekonaly, a to až do roku 1946.

Po skončení maškar se provádělo vyúčtování. Příjmy tvořily drobné příspěvky vybrané při tzv. zvaní na průvod o tučném čtvrtku a na masopustní úterý a výdělek z maškarní merendy konané téhož dne jako průvod, tj. úterý masopustní. V roce 1907 činil celkový příjem 139,09 korun, vydání (masky, materiál...) 103,17 korun, část pak byla darována na spolkový dům, za zbytek byly zakoupeny potřebné věci. Tímto způsobem se s penězi zacházelo každý rok – z příjmu se zaplatily potřebné věci, výdaje, část se darovala a zbytek se šetřil pro příští léta. Přesto, že na maškarní průvody již v tuto dobu přijíždělo velké množství návštěvníků, nebylo vybírané vstupné (Kytka, s.d.).

4.2 Maškary dnes a dříve očima návštěvníků

O historii milevských maškar - milevského masopustního průvodu, jsem toho v literatuře zjistila mnoho. Jak masopust vypadal, jakým způsobem probíhaly jeho přípravy, kdo se jich účastnil, které masky průvodem chodily a tak dále. V žádné knize jsem se ale nedočetla nic o tom, co si o průvodu mysleli samotní návštěvníci události. Nikdo nikam nenapsal, zda se na masopust těšil nebo zda se jej jako dítě bál navštěvovat. Vydala jsem se proto za pomoci vzpomínek milevských obyvatel do minulosti a zjišťovala, jak taková přehlídka maškar vypadala jejich očima.

Nejhlubší proniknutí do minulosti mi poskytla třiasedmdesátiletá Slávka, která se přistěhovala za manželem do Milevska na počátku 60. let a hned v prvním roce, kdy byla událost obnovena (tj. 1969), se jala maškarní přehlídku navštívit. Její nejživější vzpomínky se sice týkají především počasí, které bylo tenkrát prý obzvláště mrazivé, pamatuje si ovšem i na mnohá jiná fakta. *„Asi v roce 1969 nebo 1970 sem to viděla poprvý, vim, že se mi to moc líbilo, byl to takovej počín, no, vono tady nikdy nic moc nebylo, tak to byla taková zábava pro lidi, a dost mě právě překvapilo, jak se tam lidi scházeli a těšili se na to. Teda rozčilovalo mě, že měli nadělanou takovou pastu, ty masky, a natíraly děti a nás, vono to lepilo, byl to nákej bordel, no a ty masky z toho měly ohromnou legraci.“* (Slávka, 73 let, z rozhovoru 23. 04. 2018)

Stejně tak všichni informátoři, zejména pak ti starší, vzpomínají na své první návštěvy masopustu obdobně. Jelikož přehlídka probíhala většinou v únoru, od nejednoho informátora jsem se dozvěděla, že bývala třeskatá zima, která je vyhnala domů ještě před koncem.

Ačkoli se lidé na událost vždy velmi těšili, její činnost, podoba ani propagace nebyly nijak zvlášť organizovány.

„Tohle chodili vysloveně lidi tady z okolí, jiný vo tom nevěděli. To byla taková venkovská lidová zábava, nic velkého. Bejval tam maximálně jeden stánek, ale lidi na to nák ani neměli chuť, poněvadž bejvalo to počasí dost drsný. Ted'kon bych řekla, to organizování je takový kultivovanější, už to není tak napospas nákej matorům, žádný střílení z dělobuchů, bylo to divoký, ted' je to organizovaný.“ (Kornélie, 62 let, z rozhovoru 19. 04. 2018)

„Ta dnešní přehlídka samozřejmě musí – protože se jedná o daleko větší průvod, kde jezdí motorizované vozy a účastní se jí hodně lidí, tak musí být víc organizovaná. Ta vlastní organizace má pevné zásady, používá se mobilních telefonů, vysílaček, průvod měří až dva kilometry, tudíž organizace musí být přísnější.“ (Starosta města Milevska, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)

Ať už jsem hovořila s rodiči dětí nebo s těmi, co se průvodu účastnili i jako malí, všichni se shodli na tom, že se pokaždé nesmírně báli. Maminky obracely na začátku přehlídky kočáry a vracely se s plačícími ratolestmi k domovu, samotné děti utíkaly před maskami, měly strach z hlasitých ran, které měly na svědomí všudypřítomné dělobuchy, a podobně.

„Maska masky se nebojí. Ale Dlouhán⁶ mi teda vadil, to sem byl fakt vobezřetnej, aby se ke mně moc blízko nedostal, a to už mi mohlo bejt takovejch dvacet a stejně sem se prostě necítil dobře, když byl blízko. Von jak byl vysokej, tak když sme koukali na průvod z vokna, to sem byl malej, ta jeho hlava šahala skoro až do toho vokna a to sem se strašně bál, že tam vlez. Tenkrát by mě ven nikdo nedostal. Ale stejně sem se na to dycky těšil.“ (Budivoj, 50 let, z rozhovoru 18. 04. 2018)

Lidé se tedy na průvod těšili již před padesáti lety a nepotřebovali k tomu žádné zvláštnosti. Stejně jako dnes pro ně bylo nejcennější, když se pobavili, setkali se s přáteli a strávili příjemný den venku. Dnešní podoba masopustní přehlídky je poněkud odlišná, nicméně i v pozitivním smyslu slova. Obyvatelé především oceňují dokonalou organizaci, obdivují nadšení pořadatelů strávit nad přípravami mnoho času a jsou rádi, že se „něco děje“.

4.2.1 Než se masopustní průvod stal událostí...

V této části je zapotřebí uvést, že masopustní přehlídka neměla vždy takovou podobu, jakou se může chlubit nyní. Ještě před třinácti lety, tj. v roce 2005, se maškarního průvodu zúčastnilo pouhých šedesát lidí, a to přijelo čtyřicet masek z jiného města. V porovnání s dneškem je to opravdu velmi zanedbatelné číslo. Skutečnost, že tradice masopustního průvodu pomalu, ale jistě upadá do zapomnění, a že se s největší pravděpodobností celá událost zruší, ale nedala spát současnému předsedovi Maškarního sdružení - Baltazarovi.

---

⁶ Dlouhán je maškara, kdy ten, kdo ji předvádí, má na sobě oblečený speciální vyztužený kostým, kdy břicho dlouhána je v místech, kde má jeho představitel hlavu. Dlouhán tak měří třeba až 4 metry. Maska dlouhána je známá již z 30. let a je v průvodu k vidění dodnes. (pozn. autorka)

Ten byl členem maškarního výboru od 90. let, zanedlouho se ale vzhledem k nežádoucím interpersonálním záležitostem svého postu vzdal. Ačkoli maškary do té doby zdaleka nedosáhly takového věhlasu, jakým se pyšní dnes, uspokojivě fungovaly, ale s odchodem této hnací síly maškarního výboru se jejich úroveň každým dalším rokem snižovala. Důvodem byly především neutuchající konflikty mezi členy výboru.

Od roku 2006 se Baltazar maškarního průvodu opět účastní - se svou partnerkou začal chodit v průvodu jako maškara a přemluvil do toho celou řadu svých známých, průvod tedy začal nabývat co do počtu masek. „*Takže ty dva roky před tím, než sem to vážně začal dělat, sem se snažil pomoci, protože sem viděl, že město na tomhle může stavět, protože nic jinýho tady nemá*“, míní Baltazar. To ale pochopitelně nestačilo. Baltazara v průvodu si ale všimlo tehdejší vedení města a pokoušelo se jej přemluvit, aby se vrátil do výboru a pomohl s organizací. Dlouho s tím nesouhlasil, ale posléze na nabídku přece jen kývl. Místostarosta mu tehdy kladl na srdce, že kdyby bylo v průvodu alespoň sto masek, bylo by to úžasné. Přesně před devíti lety se tak Baltazar stal předsedou Maškarního výboru Milevsko a ve spolupráci s městem a novým ředitelem Domu kultury se pustili do obrody milevského masopustního průvodu.

„*Ten první rok, to sme se počítali sami, dávali sme si náramky, stravenky na guláš, no, tak sme věděli, že nás bylo 260. Pak sem někde čet, že je v český knize rekordů uvedenej zápis něký obce na Moravě – tam že bylo 198 masek. A já sem říkal 'Hele, dyť nás bylo 260, ale není to oficiálně spočítaný, musí přijet z agentury Dobrý den, aby nás spočítali'. No, tak sme příští rok udělali to, že sme šli na rekord. No a jak sme to udělali jakože rekordní ty maškary, tak nás bylo 629, no, ale bylo nás bez pěti rovnejch 700, voni to nestačili počítat, voni to vlastně počítali z tý plošiny, z tý ruky, vono jak se to hejballo, tak jeden musel dolu, tomu bylo zle, jak se to zahoupalo, tak tam zbyl jeden, no. Ale já vim, že nás bylo 695.*

„*No pak sme další rok udělali maškary, ty se menovaly 'Vloni rekordní, letos mezinárodní', to přijeli hosti ze Švýcarska, ta masopustní kapela. No a pak sme udělali další rekord po pěti letech, to se menovalo 'Malý Ryjo de Žanéro', protože někdo mi řek, že to tu je jak malý Rio, no tak sme to takle i nazvali. A to nás bylo vlastně 1 248, co nás tam jako počítal tenhleten z agentury, tenhleten komisař, takže z toho byl nadšenej, co se tady dílo. No ale taky to určitě nestačil počítat, von měl jenom takový cvakátko, já myslim, že nás bylo kolem třinácti set, no.“ (Předseda Maškarního sdružení Milevsko, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)*

Během pár let se z komorní, přátelské akce stala velkolepá událost známá po celé České republice. Po obnově maškar v roce 1969 se jich totiž v samotném průvodu procházelo jen několik desítek, zatímco dnes se účastníci počítají na stovky. Před válkou a v období meziválečném se maškar účastnilo přibližně 40 masek, tento počet zůstával stejný až do roku 1963, pak se maškary na pět let odmlčely. Po obnově v roce 1969 se množství mírně navýšilo, průvod tvořilo asi 60 – 70 postav. Trasa, kterou maškarní průvod kráčel, byla o poznání kratší, než je dnes, nicméně zájem diváků o tuto „atrakci“ byl vždy veliký. Plné náměstí lidí čekalo, až procesí dorazí, v 70. letech sehrávaly některé maškary pro pobavení hostů krátký cirkus, neboť žádná jiná zábava připravena nebyla – až večer se konala taneční merenda. Veškeré tyto informace jsem získala během své návštěvy v Muzeu milevských maškar, kde jsou návštěvníkům promítány krátké filmy z 30., 50. a 70. let.

Předtím, než se organizace ujalo Maškarní sdružení Milevsko v čele s Baltazarem, tradice s předválečným pohřbíváním Bakuse – a tedy stěžejní činnost související s masopustem v Milevsku, nebyla udržována, a byla vzkříšena teprve před devíti lety. Praxe pochovávání Bakuse v potoce či rybníce za městem, jak bylo zvykem v minulosti (před válkou, než jeden z jeho představitelů zemřel na prochladnutí), však již není aktuální, v současné době je „usmrčen“ před zraky všech lidí na náměstí, hned vzápětí se ale „rodí“ nový malý Bakus, který do dalšího ročníku přehlídky vždy, jakoby zázrakem, vyrostе. Ovšem i v dobách, kdy se již nepohřbíval, byl Bakus pravidelným účastníkem průvodu (kromě roku 1938 – bohužel historici nevědí, z jakého důvodu).

4.3 Institucionální zázemí

Že jsou maškary v Milevsku skutečně velkou událostí, dokazuje i doba, po kterou je potřeba se na jejich příchod připravit. Zatímco například před 15 lety byl masopustní průvod nachystán během několika týdnů, dnes se přípravy na maškary zahajují hned po skončení těch minulých. Tedy hned v únoru, maximálně v březnu, se již vymýšlí téma na příští rok, rezervují se kapely, prostory aj., a od začátku školního roku – tedy od září – se začínají členové Maškarního sdružení Milevsko scházet pravidelně každý týden, aby mohly přípravy vrcholit, přestože do dalšího masopustu zbývá ještě několik měsíců.

Na tomto místě je nezbytné objasnit, čím vším se Maškarní sdružení Milevsko zabývá. Toto sdružení je složeno z lidí z různých oborů a s různým zaměřením. Výbor tvoří pět

členů, například ředitel Domu kultury, Baltazar – ten je zároveň radním města, k tomu má ještě své vlastní zaměstnání, nebo pokladník. Během příprav na různé akce se ale přidávají i další lidé, řekněme „dobrovolníci“, kteří přicházejí s novými nápady a především pomocnými silami, které jsou potřeba právě proto, aby sdružení a činnosti spojené s jeho aktivitou mohly fungovat i do budoucna.

Mimo masopustního průvodu pořádá každoročně Maškarní sdružení Milevsko několik akcí, mezi ně patří například dubnové „Pálení čarodějnic“, rozsáhlou „Cestu pohádkovým lesem“ před začátkem školního roku, „Mikulášskou nadílku“ a „Vánoční pastýřské troubení“.

K organizování maškar ale nepatří, jak jsem se dozvěděla od Baltazara, pouze jedna událost v Milevsku, ale mezi maškarními sdruženími a spolky v jižních Čechách funguje jakási spolupráce, kdy skupiny delegátů z každé obce „objíždějí“ masopustní přehlídky, aby tak podpořily tu kterou událost.

„No tak maškary sou jasný, to je jasný téma tady v Milevsku, ale kolem toho sou ještě dva měsíce, každej víkend někde. A dokonce jedno úterý se musí do Milešova, protože oni to tam dělaj, jak to bejvalo dřív, v úterý. Kdyby to dělali v sobotu, tak už se nevejdou a my bysme tam nejeli. No a my začínáme v polovičce ledna a končíme v polovině března. Jezdí nás různě, 20, 30, 15... Ted' jsme ještě stihli jet do toho Švýcarska, na veletrhu v Praze sme byli, pak jedeme pátýho května na „první máj“ do Křenovic, tam zase pomáháme místo maškar lidem, co ten první máj organizujou, protože maškary voni nedělaj, tak jim pomáháme zas s něčim jinym. Protože voni přesto, že ty maškary u sebe nedělaj, tak si udělali vůz a jezdí nás zase podpořit sem do Milevska na maškary.“ (Předseda Maškarního sdružení Milevsko, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)

Veškerá tato celoroční a neutuchající aktivita přináší pořadatelům kromě starostí a obav, aby se vše zdařilo dle představ jejich i představ návštěvníků, „pouze“ radost z vydařených akcí, všichni totiž tuto práci dělají bez nároku na honorář, jediné, co na masopustním průvodu dostanou, je lístek na nápoj a stravenka na guláš. Přesto se do těchto aktivit pouští každým rokem znovu a s čím dál tím větším úsilím, vervou a zapálením, neboť to vnímají jako své poslání - radost a pochvala lidí je jim největší odměnou.

„A mě tohle všechno strašně baví, protože sem rád, když se něco daří a když je kolem mě hodně lidí, jo. S tou partou, se kterou všechny ty akce děláme, tak jezdíme třikrát do roka

už i vodu, to nás jede třeba šedesát. No a začali sme ještě teď jezdit všichni na Moravu, sme prostě parta lidí, co si sedli, no“, uzavírá s úsměvem Baltazar.

4.3.1 Financování masopustního průvodu

Zřejmě nejdiskutovanější záležitostí týkající se masopustního průvodu v Milevsku je právě jeho financování, výše vstupného nebo peněžní profit města. O nákladech a výdajích spojených s pořádáním masopustní přehlídky jsem hovořila se starostou a pořadatelem akce - celkový výdaj na průvod se vším všudy je 1 000 000 Kč. Maškarní přehlídka má dohromady tři zdroje příjmů, a to příjem ze vstupenek, který tvoří zhruba jednu třetinu, dále příjem od sponzorů (přibližně další třetina) a zbytek doplácí město. *„A jenom třeba, když se dá LEDka na náměstí, aby tam byl ten přenos a něco se tam pouštělo, a to už jsme zavedli a musíme to tam dávat furt, protože když to tam nedáme, tak řeknou 'hele, vono už to tam není a tohleto, vono je to nějak slabý', tak ta LEDka stojí třeba 45 000 korun, jenom že to tam je, ne, že se tam dělá nějaký přenos, to sou zase další peníze, že jo. Je to potom hlavně o sponzorech, no, jenže tam je to těžký, jo. Jedna firma dala jeden rok, počítá se s tím pak na další roky taky, protože jsou místní firmy to, a oni pak nedaj jo. Takže prostě ani tam už ta jistota není...“* (Předseda Maškarního sdružení Milevsko, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)

Financování události není jisté, každý rok se s ním pojí velké množství starostí. Je tedy třeba mít na zřeteli i ekonomickou stránku věci, která hraje zásadní roli při pořádání průvodu. Jak totiž uvádí Baltazar – pořadatelé se snaží každým rokem zaujmout návštěvníky něčím novým, něčím velkým, ale velké věci (ostatně ani ty malé) nejsou zadarmo. Stejně tak z vlastní zkušenosti, i z letošního pozorování vím, že každý účastník průvodu (maska) obdrží kromě volného vstupu na večerní zábavu jednu stravenku na guláš a jeden lístek na nápoj – tímto činem je vyjádřeno, jak se pořadatelé snaží, aby se lidé průvodu zúčastnili, je to způsob, jak podporovat masky, aby přijely. I tato milá pozornost však něco stojí, obzvláště jde-li v průvodu 1 200 masek.

Z přehlídky plynou tři zdroje příjmů – ze vstupenek, od sponzorů a od města, zároveň ale přispívají i stánkaři na náměstí, kteří platí nájem za plochu pro svůj stánek. Dle slov pořadatele činí nájemné pro jeden stánek (cca 9 m²) 1 000 Kč, což je maximální suma, kterou prý mohou požadovat. Pořadatel naopak zdůraznil, že se i snaží podpořit místní výrobce keramiky, kteří zde prodávají hrnečky apod. (což je živí), a ti by si nemohli dovolit zaplatit více než 500 Kč za prodejní plochu. Vzhledem k počasí není na náměstí ani

stánek žádného velkého pivovaru, od kterého by se při vysokých letních teplotách mohl nájem požadovat vyšší – neboť se vypije více piva. Tímto způsobem to funguje na milevském posvícení, které se koná v srpnu, je tedy teplo, lidé pijí více tekutin a stánkaři platí vyšší nájem.

Jakožto zdroj příjmů není tedy nájemné nějak závratné, dohromady je to zhruba 50 000 Kč. I přesto, že to není vysoká částka, jsou za ní pořadatele včetně města vděční, neboť ochota lidí platit vstupné každým rokem víc a víc klesá.

V této souvislosti je masopustní průvod v Milevsku nyní jen z části spojen s ekonomickou směnou, a někteří aktéři, byť ne pořadatelé, její konání zapojují do ekonomického řetězce, využívají existence průvodu jako součást svých ekonomických aktivit. Stejně tak mohou hovořit o vlastních restauracích a barů, kteří před svými podniky (jejichž umístění je podél trasy průvodu) prodávají teplé nápoje nebo občerstvení na cestu.

Na druhou stranu nemohu tímto způsobem hovořit o majitelích obchodů, na jejichž výlohy jsou před maškarami psány veršované nápisy, které jsou zamýšleny a formulovány jako reklama zábavnou formou - letos jsem například viděla nápis „*V poklidu tu vegetují – a snad také prosperují. Ovoce a zelenina, ovocenka léta stejná. Pořád stejné vitamíny, co dělají zdravé lidi*“ na výloze prodejny s ovocem a zeleninou. Při návštěvě Muzea milevských maškar jsem na fotografiích dohledala dobové nápisy (zhruba 80. léta), které se na výlohy malovaly, například na dveřích papírnictví stálo: „*Hlásíme Vám s hrdostí, že máme tužky všech tvrdostí!*“. Na obchodě s dětským zbožím bylo zase napsáno: „*Omezujte prevenci! Podepsáni: Kojenci*“, a tak dále. Majitelé obchodů, přestože je město plné lidí, dodržují svou obvyklou pracovní dobu a mají tedy v sobotu odpoledne zavřeno. To znamená, že se nijak nepokoušejí „ekonomizovat“ akci maškarního průvodu, tj. využít její potenciál k ekonomickým účelům, a zvýšit tak svůj prodej.

4.4 Zaplatit nebo utéct?

Výše vstupného na masopustní přehlídku činí 50 Kč. Jelikož je tato událost rozprostřená do velké části města, je velký počet brigádníků - „výběřích“ vstupného rozestavěno do různých ulic vedoucích do centra dění, tedy na náměstí. Z ptáčích perspektivy si tuto akci můžeme představit jako hvězdu, v jejímž středu je náměstí a její paprsky znázorňují zmíněné ulice. Přicházející návštěvník si tak již z dále všimne označeného brigádníka,

který má na krku pověšený jakýsi „šuplík“, „pracovní stoleček“, kde má vše potřebné ke své práci. Podoba těchto brigádníků se už po léta nemění, pravidelný host jej proto musí bez problému poznat.

Po zaplacení vstupu dostane každý přicházející pásku na ruku a k tomu také památeční placku, kterou si pomocí spínacího špendlíku připne na kabát, aby byl k rozeznání od neplatičů. Za 50 Kč tedy dostaneme zmiňovanou placku s logem Milevských maškar – tedy obrázkem Bakuse, dále se podíváme na téměř dvoukilometrový průvod masek, kde se pobavíme (politická satira), můžeme zároveň obdivovat náročnost provedení některých masek, a ve finále, až dojdeme na náměstí, si můžeme poslechnout téměř dvouhodinové vystoupení různých hudebních těles, žánrově zvolených většinou tak, aby se člověk naladil na sváteční atmosféru. Kolik kdo vydá za pamlsky, upomínkové předměty nebo tekutiny na zahřátí ve stáncích, je již na každém zvlášť. *„Je dost takovejch lidí, který nejsou vochtotný zaplatit, no. Ty, co chodí s kasou, tak říkaj, že lidi platit nechtěj, že radši utíkaj nebo řeknou, že jenom procházej. Myslim si, že těch 50 korun, co se vybírá, je hodně málo, protože dneska krabička cigaret stojí stovku, a 50 korun sou vlastně dvě piva, takže to nic není, když se to takle přepočítá. A ještě teď je to horší v tom, že nám to moc nevychází, protože se snažíme dělat ten program lepší a lepší a vstupný se nám jako moc nedaří vybírat, jo, takže oproti předloňskému roku jsme měli letos o 1 700 platicích míň. Město na to přidalo peníze, já čekal, že aspoň vydeme jako loni, ale nám se podařilo vybrat o 50 000 míň, no. Ty peníze tam fakt nejsou. V tý padesátikoruně je vlastně i to, že každěj dostane placku jako vstup, každěj rok je jiná. Na pochodě dostaneš botičku, tady připínací placku na památku. Dřív sme měli vstup za 40 Kč, teď sme přidali placku, která nás výrobně vyjde asi na desetikorunu, ale musíme těch placek udělat víc, poněvač je víc kas, nevíme, kolik přijde lidí a tak. No a ty placky pak zbydou, mám jich tam plnou krabici.“* (Předseda Maškarního sdružení Milevsko, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)

Největší problém shledává ve vstupném i starosta města, který se právě kvůli této částce často potýká s negativními ohlasy obyvatel. Přesto navštěvuje masopustní přehlídku asi 8000 lidí, z toho kolem 6 – 7000 platicích. *„Samozřejmě, že největším problémem je vstupné – dřív to bylo zadarmo, ačkoli já si jako dítě pamatuju, že se nějaké vstupné vybíralo, ale bylo vážně symbolické, třeba 5 Kč.“* (A má pravdu – dle dochovaných záznamů v Muzeu milevských maškar – dobových vstupenek - byl vstup na maškary do roku 1986 rovných 5 Kč, později stála vstupenka 10 Kč – pozn. autorka.) *„Dneska je to trochu víc, pro nás jsou samozřejmě ty peníze důležitý, protože čím více se vybere na*

vstupném – a odskáčou to lidi, tím méně potom máme nákladů za město, a můžeme peníze použít zase pro ty občany zpátky. Takže tady máme spoustu odborníků, kteří to vidí tak, že by to mělo být zadarmo, mělo by to být menší... My to děláme tak, aby to bylo atraktivní, někomu připadá, že už je to moc svázaný, že už je to taková skutečně organizovaná činnost, ale zase ty maskary jsou hlavně svobodný, takže kdo chce jít za koho, za toho skutečně jde, žádný perzekuce nejsou. Několik vozů, účastníků víme, že se obmění, o některých zase víme, že už léta chodí stejně a ti diváci se na ně už těší.“ (Starosta města Milevska, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)

Názory lidí se ale různí, každý úhradu vstupného hodnotí rozdílným způsobem z různých perspektiv. Nadšená z placení není například početná rodina Parsivala. „Já si teda myslím, že padesátka na hlavu je dost jako, to jo. Já mám třeba čtyry děti, do to žena, to je nás šest, no, a teď to vynásob a máš tři stovky, pokavaď se nepletu. Do toho děcka chtěj dycky ňáky ty balonky na náměstí, co tam prodávaj, to máš stopade za jeden, ty velký sou drahý, no, já si dám ňáky to pivko, takže docela prodraženéj výlet, no.“ (Parsival, 48 let, z rozhovoru 17. 04. 2018)

„Dneska 50 Kč, co to je. Když se člověk zamyslí, co to vobnáší, musí se zaplatit vobčerstvení pro ty masky, vyčistit ty kostýmy z půjčovny a všechno vokolo, vo čem my ani nemáme poněti. Voni dneska všichni remcaj, ale dycky se něco platilo, co já pamatuju, a to to v porovnání s dneškem muselo stát prd, jen vyprat ty masky, jinak tam nic honosného nikdy nebylo.“ (Aloisie, 59 let, z rozhovoru 13. 04. 2018)

„No když vidim, za jaký hovadiny lidi dneska utrácej, a mají problém vytáhnout padesátikorunu... Já mám dvě děti a na rozhazování zrovna nemáme, ale vim, že se jim to tam líbí, tak tam dem, koupim jim tam pak párek v rohlíku nebo cukrovou vatu, ale prostě vim, že jim ňáky ptákoviny za bůhví kolik kupovat nemůžu, ale dem se tam podívat, i když za ten vstup dáme dvě stovky na rodinu, no. A nejvíc mi vadí ty lidi, co hulí jednu za druhou a kecaj, že nic platit nebudou, že je to drahý, to mi přijde ubohý, no.“ (Mečislava, 36 let, z rozhovoru 25. 04. 2018)

Mohu tedy hovořit o tom, že v souvislosti s placením vstupného jsou návštěvníci rozděleni na dva tábory, které mají různé pohledy na věc. Jedni zaujímají negativní stanovisko především proto, že vstupné není jejich jediným výdajem během celého masopustního odpoledne, tudíž se jim akce prodraží. Druhá strana naopak argumentuje tím, že v dnešní době zadarmo není vůbec nic a v porovnání s některými věcmi, za které jsou leckteří

ochotni zaplatit, je tento skutek – zaplacení vstupného – alespoň za něco rozumného a pro „dobrou věc“. „Dobrou věcí“ je zde myšleno jisté ocenění pořadatelů, kteří bez nároku na finanční ohodnocení „obětují“ svůj volný čas, aby pro lidi uspořádali podívanou, jakou je maškarní průvod. Zároveň se snaží udržovat tradici a podporovat slávu Milevska a lidé jim s tím, už jen činem, že přijdou, pomáhají. Část návštěvníků však vnímá vstupné jen jako vstupné na zábavu bez argumentu podporovat popularitu města, udržovat tradici nebo teď už národní kulturní dědictví.

Přestože se někteří hrazení vyhnou, už v placení vstupného na akci, která je založena na dobrovolné účasti účinkujících a jejich osobním zájmu, je možné vidět první rovinu komodifikace.

4.4.1 Stánky s občerstvením

Téměř žádná událost podobného charakteru se dnes neobejde bez toho, abychom si nedali něco k jídlu, k pití, nebo nekoupili na památku třeba pohled či cokoli „ručně vyrobeného“. Ani masopustní přehlídka není výjimkou. Již v dopoledních hodinách jsou v den konání na náměstí připraveni stánkaři, kteří pořádají pro Milevské vepřové hody, takže si přijdou na své milovníci klobás, jitrnic nebo právě upečeného čuníka. Tyto hody jsou s oblibou navštěvovány velkým množstvím lidí. Vepřová hostina končí krátce po poledni, je ale úspěšně zastoupena celou řadou jiných stánků se všemožnými dobrotami, nápoji nebo tzv. lákadly pro děti. Nejnavštěvovanějšími kiosky potom jsou ty, kde prodávají svažené víno a jiné alkoholické nápoje, čaj, trdelníky, párky v rohlíku nebo podobnou „svačinu“, zástupy dětí okupují stánky s cukrovou vatou, pendreky, balonky nebo čímkoli, co je hodně barevné a hodně sladké.

Na náměstí si svůj stánek nemůže pochopitelně postavit každý, majitelé stánků dodržují určitá pravidla. Ta s nimi domlouvá ředitel Domu kultury, rovněž s nimi vyjednává výši nájmu zastavěné plochy. Tyto částky jsou spíše symbolické, příjmy z těchto nájmu ze všech stánků dohromady tvoří asi 50 000 Kč, přičemž stánkařů zde bývá opravdu mnoho.

„Já se dycky hrozně těším na to, až mi mamka koupí trdelník, protože ten mi chutná. A k tomu ještě většinou dostanu čaj, protože je velká zima, tak abych se zahřála. Ale jinak nic. Když sme tam dýl, tak mám pak hlad, tak dycky chci párek v rohlíku, ten mám ráda, s kečupem. Mamka si dává nákej horkej alkohol. Dřív sem teda ještě chtěla balonek nebo

něco sladkýho, to mi ale mamka nepovoluje, tak dycky doufám, že přijede babička z Písku, ta mi vždycky koupí, co chci.“ (Ema, 11 let, z rozhovoru 16. 04. 2018)

„My na námko většinou nechodíme, protože ted' vyrážíme s partou a tam nás to úplně nebere, tam je moc lidí, protože chtěj všichni vidět, jak usmrtěj Bakuse, že jo, my prostě jen kouknem na průvod, kouknem, co je za masky, takže stojíme třeba půl hod'ky někde, no a pak dem někam sednout do hospody, maximálně si skočíme pro nějak svařák na námko, nebo ted' ještě po cestě různý hospody prodávaj venku třeba grog, maj to tam v těch várnících, tak dáme, projdem se a pak dem domu. Takle chodíme, protože jsme na to všichni, co takle chodíme, zvyklý vodmala, co sme chodili s našima, takže to je pro nás taková nepsaná povinnost, no.“ (Zoltán, 20 let, z rozhovoru 16. 04. 2018)

V rámci svého pozorování jsem zjistila, že ve stáncích na náměstí se prodává převážně jídlo – například klobásy, uzeniny, různé druhy uzených ryb, koblihy, pražené mandle, teplé i studené nápoje (medovina, limonáda, svařené víno, pivo aj.), nechyběly ani sladkosti jako perníková srdce, cukrová vata, pendrekky nebo marcipánové figurky. Tři stánky měly ale i jiné zboží – jeden z nich nabízel výrobky z nedaleké kozí farmy – sýry, kefir, jogurty, mýdla, druhý měl ve stánku snad všechno – od korálků, čepic, přes plyšové hračky, klíčenky, balonky až po plastové masky na obličej. Poslední z nich obsadila místní rodina vlastníci keramickou dílnu a prodávali zde své hliněné výrobky. Upomínkové předměty týkající se maškar nebo obecně masopustu ale na náměstí nenajdete – pro podobné si musí zájemci dojít přímo do Muzea milevských maškar.

Z celého souboru lidí, se kterými jsem dělala rozhovory, hovořili o stáncích bez popudu z mé strany pouze dva informátoři. Když jsem se posléze sama všech ptala, zda si něco kupují, převážná většina odpověděla kladně. Z výpovědí jsem usoudila, že lidé mají událost spojenou mj. i s tím, že si dají něco k jídlu, pití, ale ne natolik, aby byly vzpomínky na samotný maškarní průvod přebity vzpomínkami na medovinu. Zpravidla jsou všichni lidé rádi, že možnost něco si koupit tady je. Během události jsem na náměstí nepotkala snad jediného návštěvníka bez kelímku s nápojem, bez tácku s klobásou, nebo děti, které by nebyly upatlané od cukrové vaty a kečupu. Kvantum prodaných věcí se ovšem dá vyčíst i z odpadkových košů, které vzápětí po startu akce přetékaají plastovými hrnečky, tácky a ubrousky. O obrovském množství zakoupených balonků létajících nad hlavami hostů nemluvě...

Shrnu-li postoje lidí, nejsou stánky na náměstí jednoznačným důvodem nebo příčinou, proč se události účastní. Stánky tvoří spíše infrastrukturu, díky které je akce pro návštěvníky přátelštější a přijatelnější. Nemohu zde tedy hovořit o komercializaci dle teorie, kterou používám, neboť masopustní průvod není jednostranně zaměřen na obchodní stránku věci. Žádný z prodejců nemá ve svém stánku například upomínkové předměty související s milevskými maškarami k prodeji. V této rovině nelze hovořit o jasných rysech komercializace průvodu. Ve vztahu ke komodifikaci lze říci, že stánkaři spíše využívají toho, že průvod pobíhá.

4.5 Proč lidé chodí na masopust

Existuje celá řada důvodů, proč navštěvují lidé takovou akci, jakou je masopust – ať už jako diváci, nebo jako účastníci průvodu. Tyto jejich motivy jsem se v následující kapitole pokusila klasifikovat a kategorizovat.

Jedním z motivů, které ženu lidi na maškarní přehlídku je zvyk. Mnoho lidí se na masopustní průvod chodí dívat řadu let, nejprve se svými dětmi, dnes chodí jejich děti zase se svými ratolestmi, přáteli a tak dále. Někteří návštěvníci ani nevědí, co konkrétního je na akci přivádí, ale vnímají ji jakou samozřejmou součástí kulturního běhu roku v Milevsku. Stejně jako považují za určitou milou povinnost navštívit Bartolomějské posvícení (Milevské slavnosti) na konci léta, řadí i tuto událost mezi vítané akce. Ostatně právě tento přístup lidí, kdy vnímají maškarní průvod jako jasnou část kulturního roku, je způsob, jakým se věc stává tradicí – dochází k jejímu vytváření. Mezi informátory tohoto výzkumu nebyl žádný, který by dbal na náboženské zvyklosti spojené s masopustem, případně který by navštěvoval samotnou událost z náboženských důvodů – jelikož to nebylo předmětem mé práce, neznám, bohužel, podíl praktikujících věřících v Milevsku.

„No tak my sem chodíme tak ňák už ze zvyku asi. Chodili sme sem s našima jako děti, líbí se nám to a drží nás to doted'ka, ted' sem chodíme zase se svýma dětma. Jezdí k nám manželovi rodiče tak jednou za dva měsíce a právě si vyberou dycky ten víkend, kdy sou maškary, tak sou s toho nadšený. Dycky stojíme u začátku, když pochod vychází, a pak pomalu přejdeme níž, a pak si najdem kus vod náměstí ňáký místo, abysme dobře viděli, taky děti aby dobře viděly, kouknem na masky, vyfotíme něco na památku, pak si dáme všichni na tom náměstí něco dobrýho, my s tchýní ňáký víno nebo něco teplýho, podle

počasí, děcka chtěj taky dycky něco vyloženě zdravýho, ale co, člověk to nedělá deně, že jo, tak proč si to nedopřát.“ (Venuše, 44 let, z rozhovoru 12. 04. 2018)

Dalším typem důvodu, proč lidé maškary navštěvují, jsou masky. Mnoho lidí se každý rok těší právě na to, jaké maškary půjdou tentokrát – mj. je tedy zajímavá i estetická stránka události. O některých maskách se ví, že chodí pravidelně – i ty nejstarší masky z 30. let (jejichž kopie, i některé originály z té doby jsou vystaveny v Muzeu milevských maškar) se stále opakují a jsou tedy vedeny v patrnosti lidí – například Dlouhán, bába s nůši, koza a klíbna nebo cikánka s medvědem. Zároveň bývají návštěvníci nedočkaví, co nového lidé vymyslí – zejména politická satira je velmi oblíbenou atrakcí, kdy si různí šprýmaři utahují z politických představitelů státu, ať už našich českých nebo zahraničních. *„My se dycky těšíme, co si lidi zas připraví, protože se dycky strašně nasmějeme, třeba letos to s tím Zemanem, jak jel v autě VB a rozdával z vokýnka panáky becherovky, to bylo skvělý.“ (Mahulena, 20 let, z rozhovoru 17. 04. 2018)*

„Já teda vobdivuju že si s tím daj lidi takovou práci, jako vyrobit třeba ty papírový masky, to musí stát strašný úsilí a furt se to musí vopravovat, že jo. No třeba ty simsni jak chodí už leta, to je prostě paráda.“ (Mečislava, 36 let, z rozhovoru 25. 04. 2018)

Návštěvníci průvodu událost rádi navštěvují také proto, že se setkají s řadou svých přátel a známých, které třeba dlouho neviděli. A jelikož Milevsko není velké město, zná se zde téměř každý s každým. *„No já sem dycky celá nedočkavá, koho zase potkám. A přide mi úplně vtípný, že se potkám třeba s holkama ze školy, který sem neviděla strašně dlouho, poněvač se vodstěhovaly pryč z Milevska. No to sem je neviděla asi deset let, pak sme se potkaly na maškarách a vod tý doby si tady vlastně děláme takovej malej neplánovanej slučák.“ (Mečislava, 36 let, z rozhovoru 25. 04. 2018)*

Někteří návštěvníci nejdou obdivovat jen masopustní průvod a masky v něm, ale události se účastní i z jiných, s masopustem nesouvisejících důvodů. Masopustní přehlídka se v takových případech stává prostředkem k něčemu jinému, například ke shledání přátel a známých.

Mě ale zajímalo i to, z jakého důvodu navštěvují tuto jihočeskou událost samotné masky, tedy přímí aktéři maškarního průvodu. Toho se může zúčastnit každý, kdo má zájem. Nejsou stanovena jakákoli pravidla ohledně vzhledu masky, bydliště nebo věku. V den průvodu se přibližně hodinu před zahájením průvodu dostaví každá maska na „start“ k Domu kultury, kde dostane pásku na ruku, dále stravenku na guláš a lístek na jedno pití

zdarma, zapíše se do evidence (aby se vědělo, kolik masek bylo v průvodu), fotograf pořídí snímek a pak už maska jen čeká, kdy se vyrazí. Jakožto místní a dlouholetá účastnice maškar vím, že důvody k participaci jsou vesměs podobné jako důvody návštěvy v pozici hosta – velkou roli hraje zvyk, kdy již po léta chodí v převlecích spřátelené rodiny nebo jiné skupiny, vnímají událost jako něco tradičního. Dále je to pro občany zkrátka zábava – sejdou se, většinou během průvodu konzumují i alkohol, stráví sobotu ve společnosti svých přátel. Díky tomu, že mnoho lidí znám, vím, že se každoročně průvodu účastní celé rodiny se svými dětmi, nebo jiné semknuté skupiny (například místní taneční či sportovní oddíly). Je to jednoduše zábava, kterou lze provozovat mnoho let, předávat tuto tradici dalším generacím, svým dětem, trávit každoročně čas vymýšlením a zdokonalováním masek. Z toho všeho plyne skutečnost, že milevské maškary jsou lidmi vytvářeny a utvrzovány jako tradice, která se předává z generace na generaci. *„No tak my máme takovou partu kamarádů, to sou kluci z práce, jejich polovičky, a pak se na to nabalili další lidi, kámoši, no a to sme se tak jako dohodli jednou při náký sešlosti už před asi pěti lety, že si ze sebe uděláme p**** a pudem do toho průvodu, no. Tak sme vymysleli prostě masky, za který chodíme celou tu dobu, jen je vylepšujeme už. Začaly chodit druhej rok i naše děti, letos nás je už nák asi třicet dva, no, a dokonce nejmladšímu účastníkovi jsou v naší skupince teprve štyry měsíce, ten teda ještě nejde po svejch, ale vyrobili sme mu speciální kárku, aby se hodil do toho našeho stylu.“ (Účastník průvodu, 45 let, 10. 02. 2018)*

V neposlední řadě se pak někdo chce předvést, ukázat, být vidět. Právě od nejmladších účastníků průvodu (do dvaceti pěti let) jsem zjistila, že za maškary jdou hlavně proto, aby se předvedli před kamarády, případně před svými potenciálními partnery. To ostatně vím ze své vlastní zkušenosti, kdy jsem se jako dospívající několikrát zúčastnila maškarního průvodu v maskách – společně se svými kamarádkami, které měly stejné úmysly – zalíbit se. Ke splnění plánu bylo potřeba vybírat účelné masky jako převleky zdravotních sestřiček, opravářek apod., žádná z nás (ani z děvčat v letošním průvodu) si nikdy nevzala například plyšový kostým medvěda. Přestože by to při únorové zimě bylo jistě vhodnější. *„No nám se líbí dvě starší kluci, co už dlouho chodí za masky v průvodu. No a tak sme s holkama vymyslely, že by si nás mohli všimnout, a hlavně večer pak je ta zábava s kapelou v kulturáku a tam voni dycky chodí. No, a když sme masky, tak máme vstup zadara, a jelikož potřebujem zbytek peněz na to, abysme si mohly s holkama koupit pití a ciga, tak dem za masky, abysme ušetřily, no“*, vypověděla jedna z účastnic průvodu (16 let) během rychlého interview před začátkem akce.

4.6 Muzeum milevských maškar

V únoru roku 2017 bylo na náměstí v Milevsku otevřeno Muzeum milevských maškar. Pro toto Muzeum se naskytl velmi lukrativní, ač ne příliš velký prostor patřící městu, který byl deset let volný. S nápadem vybudovat něco takového přišel předseda Maškarního sdružení Milevsko, Baltazar. *„No protože to k tomu Milevsku patří prostě a když těm lidem to chceš ukázat v létě, že tady něco takovýho máme, tak jim to neukážeme, no.“ (Předseda Maškarního sdružení, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)*

„Milevsko navštíví těch 8 000 lidí skutečně na jeden den v roce. Někomu to nevyjde, někdo je nemocný, z nějakých důvodů se zkrátka nemůže na průvod dostavit a zase čeká rok na maškary. Takže jsme se shodli, že by bylo ideální, kdyby to Milevsko navštěvovali lidi průběžně a i během roku, v klidu se mohli na tu tradici a na ty počátky, řekněme, maškarních průvodů v Milevsku podívat na nějakém stacionárním bodu, nějakém místě, kde se to bude soustředit, kde bude odborný výklad, a tak dále. Je to století a půl stará tradice a my tímhle vzdáváme hold těm předešlým generacím, které to měly těžší než my.“ (Starosta města Milevska, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)

Rekonstrukcí tohoto prostoru vhodného pro Muzeum vznikly statisícové náklady, neboť se musel vybudovat vhodný přístup, dále byly potřeba peníze na veškeré vybavení, mobiliář – některé masky vystavené v Muzeu jsou originály, jiné zase kopiemi, a ty nebyly lacinou záležitostí. Celková investice se vyšplhala na 2 000 000 Kč, z dotačních programů a od sponzorů se podařilo získat asi 700 000 Kč, zbytek, tedy přibližně 1 300 000 Kč, doplácelo město. *„Příspěvek z dotačního programu 'vznikl' z našich nadstandardních vztahů s tehdejším ministrem kultury, panem Danielem Hermanem, a tehdejším místopředsedou Parlamentu ČR, Janem Bartoškem, kteří nás správně nasměrovali, takže nám radou pomohli.“ (Starosta města Milevska, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)*

Jak je zmíněno na začátku této kapitoly, Muzeum se otevřelo v únoru roku 2017, a do prosince téhož roku nemuseli lidé při návštěvě platit vstupné. Město se chtělo pochlubit, co se povedlo, a všichni byli zvědaví na reakce návštěvníků. Počet hostů se odhadoval velkýma očima na 2 500, do konce roku však Muzeum nad očekávání navštívilo neuvěřitelných 5 200 lidí s vesměs pozitivními reakcemi.

Jak městu, tak sdružení je jasné, že lidé, co už Muzeum navštívili, nepůjdou hned tak znovu, neboť expozice v něm je permanentní. Z toho důvodu se do budoucna plánuje rozšíření muzejních prostorů o další místnosti, a to například s měnícími se výstavami,

případně s jinou atraktivní podívanou. „*Ale doufáme, že tam přijdou i další lidi, snažíme se to hodně propagovat a už to slyším vod lidí 'hele, vy se ty milevský a vy tam máte ty maškary a to muzeum prej, my se tam musíme přijet podívat' a takový.*“ (Předseda Maškarního sdružení Milevsko, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)

Rozšiřovat muzeum je nejen přáním města, ale i požadavek ze strany návštěvníků.

„*No my tam byli a teda čekal sem, že to bude věcí. Jako všechno dobrý, jo, ten pán, jak tam k tomu povídal, to bylo taky zajímavý, ale prostě půl hod'ky a šli sme domu. A ted' nevim jako, jesi se tam něco bude dít novýho, protože dyž už sem to viděl, tak tam asi příště znova nic nevykoukám. A takle to maj asi všichni, ne? Nevim teda, kolik to stálo přesně, jo, ale slyšel sem, že asi 5 miliónů do toho město dalo, a to je docela drahej špás teda.*“ (Záviš, 33 let, z rozhovoru 12. 04. 2018)

Díky rozhovoru se Závišem, který je místním občanem, jsem zjistila, že ne všichni návštěvníci jsou dobře informováni o skutečné výši výdajů na vytvoření muzea. Přitom to není žádná tajná informace – o finanční náročnosti pojednával i článek v novinách, kde byly zahrnuty sice jen výdaje na zhotovení samotného projektu a realizaci muzea, výdaje na rekonstrukci budovy nebyly do celkové sumy zařazeny. Náklady na projekt tedy činily 720 000 Kč, z toho 504 000 Kč obsáhl grant od Ministerstva kultury. Ten, kdo článek četl, si proto musel myslet, že výdaje města na zhotovení muzea byly asi 216 000 Kč, přesto vznikly fámy ohledně těchto městských výdajů, které se v domněnkách lidí postupně vyšplhaly až na 5 000 000 Kč. Skutečné celkové výdaje včetně rekonstrukce byly, jak je zmíněno výše, necelé 2 000 000 Kč, z toho město uhradilo 1 300 000 Kč, zbytek zaplatily příspěvky od sponzorů a dotace. Zároveň se objevila určitá míry kritiky, která odsuzuje zejména nevelké prostory a neměnnou expozici. Pro některé je tedy Muzeum milevských maškar moc malé, moc drahé a moc suchopárné – to znamená, že muzeum se nelegitimizuje znovuoživením tradice maškar a tím, jak velká událost to aktuálně je, je třeba, aby bylo přesvědčivé ještě něčím dalším.

Při mé návštěvě muzea mě zajímala i kniha návštěv, kde může každý host napsat jakoukoli poznámku, výtku nebo dojem ze své návštěvy. Prolistovala jsem celou knihu (přibližně 60 stran) a mezi všemi reakcemi hostů, kteří byli mj. až z Kladna, Pardubic, nebo Prahy, jsem našla asi deset negativních ohlasů. Ty byly velice krátké a úderné, např. „*Čekal jsem víc*“, „*Mohlo to být větší*“ apod. Těch pozitivních bylo daleko více - „*Krásné, milá obsluha,*

přijedu i s vnoučaty“, „Hezký nápad, je úžasné, když se udržují stará řemesla, zvyky a tradice“.

Vytvořením muzea organizátoři deklarují, že masopustní průvod v Milevsku je tradicí, je tedy něčím původním. Jejich aktérské představy o autenticitě, které jsou ale konstruktem, dopomáhají vytváření tradice masopustní přehlídky. Stejně tak část návštěvníků muzea je přesvědčena o tom, že je jeho otevření dobrým počinem, neboť „taková věc s takovou tradicí“ si něco podobného zaslouží – rovněž tedy vnímají událost jako autentickou a proto i oni konstruuji tuto tradici. „*K tomu Milevsku to prostě patří!*“ (Předseda Maškarního sdružení Milevsko, z rozhovoru 11. 04. 2018)

Dalším prvkem, který zapadá do mozaiky „komodifikace“, je skutečnost (jak je zmíněno již v kapitole 4.4.1. - „Stánky s občerstvením“), že v Muzeu milevských maškar si návštěvník může zakoupit upomínkové předměty s tematikou průvodu. Konkrétně jsou zde ke koupi pohlednice, keramické magnetky, nástěnné destičky nebo púllitry, na všech těchto předmětech naleznete buď Bakuse, maškarní průvody nebo přímo fotografie z akce. Na těchto věcech muzeum sice příliš nezbohatne, přesto je to pro můj výzkum důležitá informace - tyto věci mají totiž i marketingový potenciál, což je rovněž něco, co je spojené s tržním fungováním.

4.7 Masopustní průvod jako tradice

Masopustní průvod a milevské maškary samotné během posledních několika let prožily skutečně velký rozkvět a dočkaly se tak i veřejného uznání. Mohu jmenovat již zmiňované zápisy do České knihy rekordů, první v roce 2011 s 629 maskami v průvodu, ten byl v roce 2016 překonán, když se masopustní přehlídky zúčastnilo 1 248 lidí v maskách. V tomtéž roce přebralo Ministerstvo kultury záštitu nad projektem „Muzeum milevských maškar“, o něco později udělil toho času místopředseda Parlamentu ČR záštitu „Tradičnímu maškarnímu průvodu Milevské maškary 2017.“ „*Je to záštita morální, jiná ne. Ale to město se dostává zase do jiného levlu, na jinou úroveň, protože lidi to víc respektují, samozřejmě je to většinou spojený i s osobní účastí někoho, třeba pan Bartošek jezdí opakovaně na maškary, dokonce s námi přímo na voze 'strpí' tu tříhodinovou jízdu, a to je pro nás velmi důležité, protože nám to otevírá trošku cestu – říkáme si...*“ (Starosta města Milevska, 50 let, z rozhovoru 11. 04. 2018)

Milevské maškary byly rovněž zapsány na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR, z této akce městu neplyne žádný hmatatelný profit. Je to ale výraz úcty a podpory státu k nějaké konkrétní tradici. Největší odměnou, kterou tento zápis městu přinese, je popularizace jak samotné události, tak celého města. K tomu, aby se zápis do tohoto seznamu vůbec uskutečnil, bylo zapotřebí sepsat přesvědčivou žádost, o níž se postaral vedoucí Muzea milevských maškar, a posléze si tuto žádost musela vybraná delegace dojet obhájit na Ministerstvo kultury. *„Dyť my tady vlastně se nemáme čím chlubit, jo, protože milevskej klášter je sice krásnej, ale je premonstrátů, je to národní kulturní památka, ale není náš, my se jim chlubit nemůžeme. Tak mě to těší jako milevskýho občana, že můžu říct, že na to, jak je Milevsko malý městečko, tak toho hodně dokázalo, jo, a prostě můžu říct, že máme jako Milevšťáci taky kulturní památku, vo který se ví.“* (Kornélie, 62 let, z rozhovoru 19. 04. 2018)

Pro přesvědčivost tradice je potřeba, aby byla institucionalizována. Institucionalizace je proces, kdy se „něco“ (v tomto případě tradice) stává institucí, v tu chvíli už tradice není spontánní záležitostí, ale musí něco splňovat – je někde zapsána, je jí udělena záštita, je uznávána jako tradice. I muzeum, nad kterým přebralo záštitu Ministerstvo kultury v roce 2016, je součástí institucionalizace – a prosazování tradice jako tradice. Přestože je to pouze záštita morální, jak zmiňuje starosta města, je jí vyjádřena podpora a uznání, což je oporou jak pro pořadatele masopustního průvodu, tak pro tradici samotnou, neboť už není jenom procházkou lidí v maskách, kterou si může zorganizovat každý, ale je respektovanou událostí. Stát tím říká, že by se tato tradice měla zachovat, událost tím získává jinou vážnost a nový vztah ke kulturnímu dědictví celého státu. Její hodnota díky těmto aktům – záštitám, zápisům – významně stoupá.

„No tak vo tom dlenctom sem třeba vůbec nevěděl, dybyste mi to neřekla. Vono to asi nebude nic horkýho, dyž se vo tom úplně tak neví. Možná se to psalo v novinách, ale ty já nečtu, poněvač tam sou samý blbosti. Vono to asi nebude nic velkýho znamenat, že jo, pro nás, protože jinak já bych vo tom určitě věděl. Furt něco vymejšlej, co k ničemu není.“ (Edgar, 67 let, z rozhovoru 23. 04. 2018)

Tradice masopustního průvodu je významně podporována státem, ale co se týče samotných obyvatel města, je podpora nejednoznačná. Jak jsem se dozvěděla z rozhovorů, ne každý z Milevska ví, že byla místním maškaram udělena záštita místopředsedy Parlamentu ČR, že se tato událost dostala na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR nebo že

Muzeum milevských maškar bylo podpořeno záštitou Ministerstva kultury. A pokud to někdo z obyvatel ví, není jasné, jakým způsobem si vyloží, co to vlastně pro město a hlavně pro tradici samotnou znamená, tedy vyjádření respektu samotné události a důkaz pořadatelům, že to, co dělají, dělají dobře. Například pro Edgara, který o těchto událostech neměl zdání, to znamená něco, „co k ničemu není“ – on sám nevidí v takovýchto věcech potenciál. Edgar by potřeboval, jak mi několikrát zopakoval, aby město ostříhalo před jeho bytem buxusy a aby město obnovilo autobusovou zastávku na sídlišti, kde bydlí, aby do centra nemusel chodit takovou vzdálenost pěšky. Domnívá se, že věci, které jsou dle něj nad rámec nutností a které vlastně nikomu nic konkrétního nepřinesou, jsou zbytečné.

Na druhou stranu jiní obyvatelé přijali tyto podpory ze strany státu obdivně a byli pyšní na to, že bydlí v Milevsku, ve kterém se podařilo tradici masopustního průvodu nabýt takového ocenění. Stát svým jednáním podporuje jejich chování, kdy vnímají tradici jako něco autentického, aby dále konstruovali tradici maškarní přehlídky a zachovali ji pro další generace.

4.8 Konstrukce a komodifikace tradice

Během analyzování dat jsem mj. zjistila, že teorie komercializace, kterou jsem si vytýčila a na kterou jsem chtěla vztáhnout svá zjištění, není v ekonomickém smyslu, v jakém jsem s ní pracovala, v mé práci jasně uchopitelná. Milevské maškary totiž nejsou komercializovány – nejsou zcela začleněny do ekonomiky jako celku.

V předchozí kapitole jsem psala o důvodech, které návštěvníky motivují k účasti na milevské maškarní přehlídce, ať už to byl zvyk, zábava, přátelé, ve všech případech akcentovali důležitost „původního“ smyslu události a autentické tradice. Původním smyslem je myšleno zakončení masopustu a příprava na dlouhý čtyřicetidenní půst, který vrcholí nejvýznamnějším církevním svátkem – Velikonocemi.

Velmi důležitou roli hraje rovněž společenský rozměr akce, tj. udržování a budování sociálních vazeb mezi lidmi, primárně mezi místními (Milevšťáky).

Součástí mého bádání bylo porozumět tomu, jak lidé – návštěvníci a místní obyvatelé – vnímají událost masopustní přehlídky a jakým způsobem ji sami utvářejí. Tradice je dle Hobsbawmovy teorie produktem moderní doby a umělým konstruktem – i tradice masopustního průvodu „žije“ díky lidem, kteří ji svým jednáním konstruují a uchovávají tak pro další generace. Motivem pro jejich jednání je zejména skutečnost, že průvod percipují jako něco starého a původního, co si zaslouží jejich pozornost. To vypovídá o tom, že pro obyvatele města a vlastně pro všechny, kteří jsou s událostí nějakým způsobem propojeni, hraje pro konstruování tradice významnou roli koncept autenticity. Ze své aktérské perspektivy se domnívají, že se jedná o něco autentického, původního, starého, co by se mělo zachovat. A to je pohání k tomu, aby i nadále konstruovali tradici maškarní přehlídky. *„Já tuhle v nějakém časopise četla citát, že do padesáti let se každéj zabývá svojí budoucností a vod padesáti svojí minulostí. A to tady sedí. Maškary sou tady dost dlouhou tradicí a úspěšnou a myslim si, že si to zasloužej něco takovýho. Podle mě všechno, co lidi udělaj navíc, něco navíc nad schánění toho žvance, tak to je vobdivuhodný, poněvač né každéj to neska dělá tohle.“* (Slávka, 73 let, z rozhovoru 23. 04. 2018)

Slávčina představa o velkoleposti milevských maškar v minulosti dokazuje, že se tvorba tradice masopustní přehlídky v Milevsku daří. Tak velký průvod, jak jej známe dnes, se totiž koná teprve posledních devět let, lidé ale mají dojem, že takto velkolepý byl již

v minulosti – ale to nebyl. Můžeme to tedy považovat za znamení, že konstruování tradice probíhá přesvědčivě a téměř v přímém přenosu.

Takové jednání lidí, kdy vytvářejí a udržují tradici, je zároveň uznáváno státem, který tím, že zapsal milevské maškary na Seznam nehmotného kulturního dědictví České republiky a udělil jim několik záštít, deklaroval, že událost je něčím, co by se mělo zachovat. Taková podpora ze strany státu dělá z lokální atrakce institucionalizovanou událost, která má zavedenou formu a věhlasné jméno.

S odkazem na zjištěná fakta tedy nelze říct, že by stál maškarní průvod zcela mimo komodifikaci. Není sice plně komodifikován nebo komercializován, přece jen jsou ale viditelné první kroky tím směrem, kdy zapojení aktérů – sponzorů, stánkařů či podnikatelů – ukazuje, že existuje jistý zájem spojit průvod s ekonomickým ziskem. Masopustní průvod se tedy stává v podstatě součástí směny, ačkoli ne pro všechny zúčastněné aktéry.

Lze také pozorovat, že i obec konáním této události něco získává. A přestože se nedá mluvit o ekonomickém zisku (jedná se především o dosahování dobrého jména, statusu obce skrze zájem lidí, místních i turistů), je možné, že i tyto „zisky“ by se do budoucna mohly stát základem pro ekonomické zájmy obce, případně dalších aktérů (například podnikatelů), komodifikace ani komercializace tedy v budoucnu není rozhodně vyloučená.

5 ZÁVĚR

Smyslem mé bakalářské práce bylo zjistit, nakolik je tradice masopustního průvodu v Milevsku komodifikována, případně komercializována, a jakými způsoby dochází ke konstruování této tradice. Před začátkem výzkumu jsem byla skeptická a předpokládala jsem, že udržování této tradice v Milevsku je zapříčiněno pouhým úmyslem získat něco jiného, zbohatnout. Měla jsem za to, že je maškarní přehlídka jenom využívána – z pozice návštěvníka vidím pouze mnoho návštěvníků, spoustu masek v průvodu, plné náměstí stánků a mraky lidí s kelímkem v ruce. Když jsem se ale na událost podívala zblízka očima výzkumníka, zjistila jsem mnoho skutečností, které změnily můj názor na věc.

Díky zúčastněnému pozorování, návštěvě muzea, analýze dokumentů a zejména díky rozhovorům s těmi, kterých se téma mé bakalářské práce týká, jsem byla schopna odpovědět na své stanovené výzkumné otázky, jak místní obyvatelé konstruují tradici masopustní přehlídky a zdali se tradice masopustního průvodu a její dílčí součásti stávají předmětem směny. Mé závěry se tedy oproti mým počátečním úsudkům diametrálně odlišují.

Průvod maškar je zcela nesporně aktéry chápán jako tradice, a to tradice starobylá, která si zaslouží uchování do současnosti, a to nejen v paměti, ale i v živé – oživené podobě. Byť jsou některé maškary samozřejmě nové a aktéři to ani nezpochybňují, v mnoha ohledech je patrné, že považují podobu průvodu za autentickou. Ve své práci vycházím z toho, že každá tradice je konstruktem (Hobsbawm, Ranger, 1983), a ukazuji, jak se konstruování právě této milevské tradice děje. Nejen odkazem na autenticitu, nejen opakováním, ale též institucionalizací (spolek, muzeum) a dokonce i prostřednictvím státu, který udělením záštit a zapsáním maškarního průvodu na seznam českého kulturního dědictví vyjadřuje podporu jak tradici, tak lidem, kteří ji uchovávají pro příští generace.

Masopustní přehlídka je pořádána pro zábavu lidí a pro upozornění, že událost s tak dlouhou tradicí, kterou je maškarní přehlídka, se nesmí nechat upadnout v zapomnění, ale musí se zachovat i do budoucna. Přesto ale lze v některých ohledech a pro některé aktéry hovořit o komodifikaci, neboť analýza ukazuje, že i prodejci, sponzoři, a majitelé restaurací, byť okrajově, ale přece, využívají průvod maškar jako událost, na niž lze navázat vlastní ekonomické aktivity a tedy ji do jisté míry komodifikovat. Mám ovšem zato, že to zatím není klíčovým nebo převažujícím rysem události.

Objekt mé bakalářské práce – masopustní průvod – by se dal pochopitelně zkoumat ještě mnoha jinými způsoby, i za použití dalších teorií. Zejména téma autenticity by bylo možné sledovat mnohem hlouběji – jak je akce vnímána z hlediska masek, jejich pravidelném užívání v průvodech, či samotné modifikace podoby průvodu a masek v něm. Téma autenticity však nebylo hlavním předmětem mé bakalářské práce.

Jistě se najde mnoho způsobu, jak může být tato událost, která prošla během 156 let jistými proměnami a která se dočkala významného oživení během posledních devíti let, nahlížena. Věřím, že i tato bakalářská práce „*Masopustní průvod v Milevsku: Mění se tradice ve zboží*“ se může stát podnětem pro další výzkumné projekty.

Seznam použitých zdrojů

- Appadurai, Arjun. 1986. *The Social Life of Things. Commodities in Cultural Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Berger, Peter L., Thomas Luckmann. 1999. *Sociální konstrukce reality. Pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.
- Brouček, Stanislav, Richard Jeřábek a kol. 2007. *Lidová kultura: Národopisná encyklopedie Čech, Moravy a Slezska*. 3. Svazek. Věcná část O – Ž. Praha: MLADÁ FRONTA.
- Burke, Peter. 2011. *Co je kulturní historie?* Praha: Dokořán.
- Giddens, Anthony. 2000. *Unikající svět. Jak globalizace mění náš život*. Praha: Sociologické nakladatelství.
- Heřmanský, Martin, Jitka Lindová. © 2017. *E_Úvod do společenskovedních metod. Pozorování* [online]. Praha: FHS UK, [cit. 2018-06-19]. Dostupné z: <<http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614>>.
- Hendl, Jan. 2005. *Kvalitativní výzkum: Základní metody a aplikace*. Praha: Portál.
- Hobsbawm, Eric, Terence Ranger. 1983. *The Invention of Tradition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Holý, Ivan. 1994. *Úvod do sociologie*. Brno: Masarykova univerzita.
- Jeřábek, Richard. 2011. *Lidová výtvarná kultura: Dvacet dva příspěvků k teorii, metodologii, ikonografii a komparatistice*. Brno: Masarykova univerzita.
- Jiráček, Jan. *Komercializace médií a tradic*. In: Metodický portál RVP.CZ [online]. Praha, 2005. [citováno 27. března 2018]. Dostupné z: <<https://clanky.rvp.cz/clanek/s/P/281/KOMERCIALIZACE-MEDII-A-TRADIC.html>>.
- Jolly, Vijay K. 1997. *Commercializing New Technologies: Getting from Mind to Market*. Brighton: Harvard Business School Press.
- Kytka, Josef. s.d. *Z historie milevských maškar*. Milevsko: Dům osvěty Milevsko.
- Miovský, Michal. 2006. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Praha: Grada Publishing.
- Novotná, Hedvika. © nedatováno. *E_Úvod do společenskovedních metod. Výběrové strategie* [online]. Praha: FHS UK, [cit. 2018-06-13]. Dostupné z: <<http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614>>.

- Petrusek, Miloslav a kol. 1996. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum.
- Skopová, Kamila. 2007. *Hody, pústy, masopusty: Slavíme, vaříme, zdobíme a hrajeme si celý rok podle lidových tradic*. Praha: Akropolis.
- Svoboda, Michal. *Vynalézání tradic*. In: AntropoWeb [online]. Praha, 2005 [citováno 22. března 2018].
Dostupné z: <<http://www.antropoweb.cz/cs/vynalezani-tradic>>.
- Šindelář, Vladimír. 2012. *Milevské maškary*. Milevsko: Město Milevsko.
- Tinková, Eva. 2010. *České svátky a tradice*. Prostějov: Computer Media.
- Tuček, Jan. 2014. *Paměť*. In: Storchová, Lucie a kol. *Koncepty a dějiny, proměny pojmů v současné historické vědě*. Praha: Scriptorium.
- Valentová, Marie. 2001. „Turismus a autenticita“. *Biograf (25)*: 11 odst. Dostupné z: <<http://www.biograf.org/clanek.php?clanek=2511>>.
- Zandlová, Markéta. © nedatováno. *E_Úvod do společenskovedních metod. Rozhovor* [online]. Praha: FHS UK, [cit. 2018-06-02]. Dostupné z: <<http://moodle.fhs.cuni.cz/course/view.php?id=614>>.
- Zíbrt, Čeněk. 1950. *Veselé chvíle v životě lidu českého*. Praha: Vyšehrad.
- Zindelová, Michaela a kol. 2011. *Česká velikonoční kniha: Obyčeje, zvyky, výzdoba, recepty a mnoho dalšího*. Praha: XYZ.

Přílohy

Seznam příloh:

1. Přehled informátorů
2. Informovaný souhlas
3. Otázky použité při výzkumu
4. Ukázkový rozhovor

Příloha č. 1

Přehled informátorů

- **Ěma** (11 let, rozhovor 16. 04. 2018), z Milevska. Místní rodačka, průvody pravidelně navštěvuje se svými příbuznými od 4 let jako divačka.
- **Mahulena** (20 let, rozhovor 17. 04. 2018), z Milevska. Místní rodačka, průvody navštěvuje pravidelně od dětství, nejprve s rodiči, teď spíše se svými přáteli, a to jako divačka.
- **Zoltán** (20 let, rozhovor 16. 04. 2018), z Milevska. Místní rodák, průvody navštěvuje jako divák pravidelně od dětství, v minulosti s rodiči, nyní se svými přáteli.
- **Vilibald** (27 let, rozhovor 24. 04. 2018), do Milevska se přistěhoval s rodiči ve svých 16 letech, od té doby navštěvuje průvod pravidelně – nejdříve se svými přáteli ze školy, kteří jej k tomu přivedli (několikrát v masce), nyní s partnerkou a rodinou jako divák.
- **Záviš** (33 let, rozhovor 12. 04. 2018), z Milevska. Místní rodák, na průvody chodí podle volného času, poprvé jej navštívil ve svých cca 22 letech s tehdejší partnerkou. Vždy v pozici diváka.
- **Mečislava** (36 let, rozhovor 25. 04. 2018), z Milevska. Místní rodačka, průvody navštěvovala v dětství s rodiči, nyní se chodí dívat se svou rodinou.
- **Venuše** (44 let, rozhovor 12. 04. 2018), z Milevska. Místní rodačka, na průvody se chodí dívat již od dětství se svými rodiči, nyní přehlídku navštěvuje se svou rodinou a manželovými rodiči, kteří kvůli průvodu přijíždějí.
- **Parsival** (48 let, rozhovor 17. 04. 2018), z Milevska. Rodák z nedaleké vesnice, na průvody začal chodit až se svou ženou, za kterou se přistěhoval. Bylo mu přibližně 29 let. Pokaždé jako divák.

- **Budivoj** (50 let, rozhovor 18. 04. 2018), z Milevska. Místní rodák navštěvuje průvody od dětství, později se účastnil i jako maska v průvodu. Dnes chodí opět jako divák.
- **Baltazar** (50 let, rozhovor 11. 04. 2018), z Milevska. Místní rodák a předseda Maškarního sdružení Milevsko navštěvoval průvody již jako dítě, později jako maska, nyní jako organizátor (v masce).
- **Caesar** (50 let, rozhovor 11. 04. 2018), z Milevska. Místní rodák a současný starosta města Milevska navštěvoval průvody s rodiči od dětství, později se svou rodinou, vždy jako divák, nyní v pozici organizátora v průvodu (včetně celé městské rady).
- **Aloisie** (59 let, rozhovor 13. 04. 2018), z Milevska. Místní rodačka, na svou první návštěvu si nevzpomíná, ale na průvody se začala chodit dívat nejdříve v pubertě, cca ve svých 15 letech.
- **Kornélie** (62 let, rozhovor 19. 04. 2018), z Milevska. Místní rodačka, průvody navštěvovala se svými dětmi, když byly malé, dnes se chodí dívat s nimi a se svými vnoučaty.
- **Edgar** (67 let, rozhovor 23. 04. 2018), z Milevska. Události se účastnil jako divák, když byl mladý (cca 30 let), nyní průvody nenavštěvuje.
- **Slávka** (73 let, rozhovor 23. 04. 2018), z Milevska. Do Milevska se přistěhovala v 60. letech za manželem, od roku 1969 průvody pravidelně navštěvovala, nejprve se svými dětmi, nyní i s vnoučaty a pravnoučaty.

Příloha č. 2

Informovaný souhlas s rozhovorem a jeho užitím

V rámci bakalářské práce „Masopustní průvod v Milevsku: Mění se tradice ve zboží?“ jste byl/a vybrán/a a požádán/a o rozhovor za účelem získání dat a informací pro kvalitativní výzkum k této práci. Výzkum probíhá v rámci bakalářského studia na Fakultě humanitních studií Karlovy Univerzity v Praze. Účelem práce je zjistit, jakým způsobem se během 156 let svého fungování změnila podstata této akce, soustředíme se zejména na to, jak masopustní průvod vnímají obyvatelé města a návštěvníci samotné události napříč generacemi, a co místním občanům přináší.

Vaše spolupráce na projektu je naprosto dobrovolná. Celý rozhovor bude trvat max. 1 hodinu. V případě, že by pro Vás byla jakákoli otázka nesrozumitelná, případně kdyby Vám byla nějaká otázka nepříjemná, není Vaší povinností na ni odpovídat. Je zcela na Vás, jaké informace a zkušenosti během rozhovoru sdělíte.

Pro potřeby analýzy bude náš rozhovor po celou dobu nahráván. Nahrávání však může být kdykoli okamžitě přerušeno. Ukončení rozhovoru a vystoupení z projektu pro Vás nebude mít žádné negativní důsledky. Rozhovor bude z důvodu lepší přehlednosti následně přepsán do textové podoby. Se záznamem rozhovoru může být v bakalářské práci zacházeno různým způsobem. A protože si nesmírně vážím Vaší ochoty se mnou spolupracovat, budu zcela respektovat jakékoli limity, které mi pro naložení se záznamem uložíte.

Zvolte, prosím, jednu z následujících možností

- Souhlasím, aby byl rozhovor pro účely výzkumného zpracování použit bez zvláštních úprav; jako celek a jako interní materiál ho netřeba anonymizovat. V případě, že jeho části budou citovány v publikovaných materiálech, lze uvádět mé jméno.
- Souhlasím, aby byl rozhovor pro účely výzkumného zpracování použit bez zvláštních úprav; jako celek a jako interní materiál ho netřeba anonymizovat. Nepřeji si však, aby bylo v souvislosti s případnými citacemi tohoto rozhovoru v publikovaných materiálech uváděno mé jméno.

V případě dotazů týkajících se tohoto projektu se můžete obrátit na jeho hlavní řešitelku, kterou je Nina Fialová (720 448 339; Radostovanina@seznam.cz)

Svým podpisem zde souhlasíte se svou účastí na tomto projektu. Jedna kopie tohoto formuláře náleží Vám.

Jméno respondenta/respondentky:

Jméno řešitelky:

Podpis:

Podpis:

Datum rozhovoru:

Příloha č. 3

Otázky použité při rozhovorech

PRO OBYVATELE MĚSTA A POŘADATELE UDÁLOSTI

1. Kdy jste navštívil masopust poprvé?
2. Vnímáte nějaký rozdíl - mezi průběhem akce při Vaší první návštěvě a nyní? Změnilo se něco?
3. Z jakého důvodu navštěvujete masopustní přehlídku?
4. Cena vstupenky byla letos 50,- Kč – myslíte, že je to vysoká suma?
5. Co si myslíte o nově zřízeném Muzeu milevských maškar?
6. Milevské maškary byly zapsány do České knihy rekordů s největším počtem masek v průvodu – nejprve rekord z roku 2011, který byl v roce 2016 překonán o dvojnásob (1248 lidí) – Víte o tom? Co si myslíte, že to přineslo maškarám, městu, přineslo to vůbec někomu něco?
7. V roce 2016 přebralo Ministerstvo kultury záštitu nad projektem „Muzeum milevských maškar“ a později místopředseda Jan Bartošek udělil záštitu „Tradičnímu maškarnímu průvodu Milevské maškary 2017“. Dostala se k Vám tato informace? Co podle Vás znamená, když se udělí záštita? Je to významná událost?
8. Milevské maškary byly dále zapsány do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR, co to podle Vás znamená pro město, maškary, pro občany?
9. Když jste na maškarách, koupíte si někdy něco ve stánku nebo po cestě k pití/jídlu? Nebo něco na památku? Pro děti...
10. Co je podle Vás tradice?
11. Co se Vám na průvodu nejvíce líbí?
12. Je něco, co se Vám na průvodu nelíbí?
13. Myslíte si, že existují nějaké negativní ohlasy? Slyšel jste nějaké?

POUZE PRO POŘADATELE UDÁLOSTI

1. Od jakého roku jste členem maškarního sdružení? Odkdy jste jeho předsedou?
2. Kolik lidí navštěvuje průměrně (příp. pouze rok 2018) maškarní průvod?
3. Pokryje zisk ze vstupného výdaje na přípravu a celkovou režii maškar?
4. Kolik lidí se podílí na přípravách průvodu a jak dlouho tyto přípravy trvají?
5. Pracují lidé v maškarním sdružení z vlastní iniciativy? Mají z toho něco?
6. Z jakého důvodu bylo „zřízeno“ Muzeum milevských maškar? Jakým způsobem byl tento projekt financován? (Dotace?) Byla nejprve myšlenka otevřít muzeum, nebo přišla nejdříve nabídka dotace a až poté se jednalo o možné otevření muzea? (Jak probíhá řízení ve věci žádosti o dotaci - formulář), Co si podle Vás o muzeu myslí milevští občané?
7. Milevské maškary byly zapsány do České knihy rekordů s největším počtem masek v průvodu – nejprve rekord z roku 2011, který byl v roce 2016 překonán o dvojnásob (1248 lidí) - co to přineslo Vám jakožto organizátorům, myslíte si, že to nějakým způsobem pomohlo samotné události? Co to pro Vás znamená?
8. Během maškar se na náměstí objevuje řada stánkařů se všelijakými dobrotami, upomínkovými předměty apod. – existují pro stánkaře nějaká pravidla? Zvete jen vybrané? Platí nějaký nájem?
9. Z jakého důvodu si myslíte, že se lidé na průvod chodí dívat? (Stánky, strávení dne venku, masky?)
10. V roce 2016 přebralo Ministerstvo kultury záštitu nad projektem Muzeum milevských maškar a později místopředseda Jan Bartošek udělil záštitu „Tradičnímu maškarnímu průvodu Milevské maškary 2017“. Co znamená, že udělí záštitu? Podporuje nějakým způsobem událost? Týká se to zmíněné dotace?
11. Milevské maškary byly dále zapsány do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR – co umístění do tohoto seznamu přináší milevským maškaram? Co vedlo k tomu, že byla událost zapsána do tohoto seznamu? Musela se napsat žádost o zapsání?

Příloha č. 4

Ukázkový rozhovor

Rozhovor, 11. 04. 2018

Starosta města Milevska, Caesar

1. Z jakého důvodu navštěvuješ masopustní průvod?

Průvod je v Milevsku velikou tradicí, takže od malička jako dítě, i dnes, ve věku, kdy mám rodinu a děti, navštěvujeme průvod z hlediska tradice, určité slušnosti, protože i to symbolické vstupné, co zaplatíme, je známkou určité aktivity, no a od té doby, co jsem od roku 2014 starostou města, tak ho navštěvujeme s celou městskou radou, abychom šli příkladem všem lidem, kteří to třeba kritizují, nebo se jim to zdá moc drahý nebo moc velkopanský, jezdíme v čele průvodu jako masky – takže jdeme příkladem.

2. Kdy jsi navštívil masopust poprvé?

Tipoval bych, že poprvé jsem přehlídku navštívil tak před 45 lety, to mi bylo asi 6 let. Bylo to nárazově, protože dřív se dělaly skutečně maškary ve všední dny, takže ne vždycky měli rodiče čas, byla třeba velká zima a taky jsme se jako děti bály různých masek. Takže to bylo asi tak od 6 let, ale nárazově.

3. Vnímáš nějaký rozdíl - mezi průběhem akce při tvé první návštěvě a nyní?

Změnilo se něco?

Ta dnešní přehlídka samozřejmě musí – protože se jedná o daleko větší průvod, kde jezdí motorizované vozy a účastní se jí hodně lidí, tak musí být víc organizovaná. Ta vlastní organizace má pevné zásady, používá se mobilních telefonů, vysílaček, průvod měří až dva kilometry, tudíž organizace musí být přísnější.

Jinak si příliš nevzpomínám na ty průvody, když jsem byl dítě, někdy jsme ani nedošli na konec, protože jsme se skutečně třeba báli, takže nevím, jak to tam vlastně vypadalo, zda tam byly nějaké stánky, kapely nebo tak.

4. Kolik lidí navštěvuje průměrně (příp. pouze rok 2018) maškarní průvod?

V posledních letech navštěvuje maškary tak 8 000 lidí. Z toho kolem 6 – 7 000 platících. Z toho my odhadujeme návštěvy – berme jako návštěvu i to, že se lidé dívají z oken apod., takže tak 8000 návštěvníků a kolem 1000 masek.

5. Pokryje zisk ze vstupného výdaje na přípravu a celkovou režii maškar?

Maškary mají 3 zdroje příjmů – 1. Příjem ze vstupenek, který tvoří zhruba 1/3, pak příjem od sponzorů (taky 1/3) a zbytek doplácí město. Celkový výdaj na průvod je 1 milion Kč.

6. Kolik lidí se podílí na přípravách průvodu a jak dlouho tyto přípravy trvají?

Přípravy maškar má na starosti především Maškarní sdružení – tj. ředitel Domu kultury, předseda maškarního sdružení a pak 4 – 5 dalších lidí. Dohromady tak 6 lidí má schůzky řekněme od září, a to každý týden, proto, aby se v únoru/březnu mohly konat maškary. Takže je to velmi náročný, stojí to hodně času, ale jak už jsem říkal, organizace musí být perfektní, protože se jedná o velkou událost v centru města – tzn. dopravní značení, omezení, velký příjezd aut do Milevska, náměstí plný stánků, takže je to skutečně velká událost.

7. Pracují lidé v maškarním sdružení z vlastní iniciativy? Mají z toho něco?

Tito lidé to dělají čistě se zájmem jim vlastním, když to dobře dopadne, tak město dá maškarnímu sdružení odměnu, ale vyloženě aby z toho čerpali nějaké finanční prostředky – to ne. O to více je to obdivuhodné, že mají chuť to po práci ještě dělat.

8. Z jakého důvodu bylo „zřízeno“ Muzeum milevských maškar? Jakým způsobem byl tento projekt financován? (Dotace?)

Zprv se nám naskytl velmi lukrativní volný prostor, který byl volný 10 let – na náměstí, Zadržel musel přijít ten nápad vůbec udělat muzeum maškar a udělalo se z několika důvodů. Milevsko navštíví těch 8000 lidí skutečně na jeden den v roce. Někomu to nevyjde, někdo je nemocný, z nějakých důvodů se zkrátka nemůže na průvod dostavit a zase čeká rok na maškary. Takže jsme se shodli, že by bylo ideální, kdyby to Milevsko navštěvovali lidé průběžně a i během roku, v klidu se mohli na tu tradici a na ty počátky, řekněme, maškarních průvodů v Milevsku podívat na nějakém stacionárním bodu, nějakém místě, kde se to bude soustředit, kde bude odborný výklad, a tak dále. Je to století a půl

stará tradice a my tímhle vzdáváme hold těm předešlým generacím, které to měly těžší než my. Dneska se dá všechno objednat za peníze – vezmeme milion, objednáme si firmy, které nám sem pomalu půjdou do průvodu, když na to přijde. A ti naši předkové neměli ani materiální možnosti, ani, řekněme, technologické, mediální, a přesto to dělali, což je obdivuhodné, takže je to zároveň i poděkováním a také nahlédnutím do té staré doby. No a možná jedním z důvodů je také – myslíme si, že to zvyšuje prestiž Milevska, na které se třeba nahlíží ne jako na „město maškar“, ale jsme v tomhle jedineční a největší, tak tady máme památku – i na sebe.

Budovu jsme měli, je to budova bývalé spořitelny v majetku města, statisícové náklady pochopitelně vznikly rekonstrukcí, protože se tam potřeboval udělat přístup, veškeré vybavení, i ten mobiliář – ty kopie těch masek, něco jsou originály, něco kopie, ty stály poměrně dost peněz. Celková investice byla zhruba 2 miliony a my jsme z dotačních programů dostali a od sponzorů, zejména od firmy ČEZ, asi 700 000 Kč, takže tak 1/3 jsme sehnali a 2/3 jsme si sami zaplatili.

Příspěvek z dotačního programu 'vznikl' z našich nadstandardních vztahů s tehdejšími ministrem kultury, panem Danielem Hermanem, a tehdejšími místopředsedou Parlamentu ČR, Janem Bartoškem, kteří nás správně nasměrovali, takže nám radou pomohli.

9. Kolik lidí navštívilo muzeum? Co si podle tebe o muzeu myslí milevští občané?

Muzeum se otevíralo v únoru 2017, za první rok navštívilo muzeum 5200 lidí. Bylo to nad očekávání, samozřejmě lidi hnala zvědavost, hlavně ty místní, také tam spousta akcí vznikla spontánně a lidi nemuseli platit vstupné, neboť jsme se chtěli pochlubit, takže ten první rok jsme byli velmi překvapeni, pozitivně, i nad reakcemi návštěvníků, ale pochopitelně ten další rok to bude těžší, ti, co tam byli, už to viděli, zřejmě se tam asi nebudou často vracet, takže spíš teď s očekáváním hledíme na to, co bude dál. Jelikož jsou některé reakce takové střízlivé, že očekávali, že to bude větší třeba, tak chystáme ještě poměrně náročné přestěhování kamerového systému ostrahy města z přilehlých místností a chceme muzeum časem rozšířit o nějaké atraktivní věci.

10. Milevské maškary byly zapsány do České knihy rekordů s největším počtem masek v průvodu – nejprve rekord z roku 2011, který byl v roce 2016 překonán o dvojnásob (1248 lidí) - co to přineslo Vám jakožto organizátorům, myslíte si, že to nějakým způsobem pomohlo samotné události? Co to pro Vás znamená?

My jsme oslovili organizace Dobrý den Pelhřimov, která se právě zabývá různými rekordy, myslím si, že rádi přijeli. Důvod, proč jsme udělali ten jeden ročník, abychom skutečně dali jasně najevo, že umíme dělat tyhle rekordy, ten ročník byl skutečně otázkou prestiže spíš pro organizátory a město, neboť jsme si tím ověřili, zda umíme zorganizovat velké show, velké podniky, protože dneska maškarní sdružení organizuje další události – Pohádkový les, Krampus Show – a my jsme si potřebovali zkusit, předtím, než zorganizujeme toho Krampuse, zda jsme schopní takovouto velkou akci udělat, a samozřejmě taky z těch důvodů, že jsme snad ani neješitní, jako ambiciózní a řekli jsme si, že by se to mělo zkusit, těch 629 masek určitě může leckteré město překonat, těch 1248, to už půjde hůř. Ověřili jsme si, že to prostě dokážeme a myslím, že v návštěvnosti byl ten rok asi rekordní, teď už to děláme bez rekordů, aby z toho skutečně vyplynula ta radost - z toho maškarního průvodu, aby lidi, co v něm jdou, nebyli přeorganizováni, aby návštěvníci bylo spokojeni, aby měli čas a kde zaparkovat, aby si mohli něco koupit, protože na Milevsko těch 10000 lidí včetně členů průvodu je skutečně hodně velká porce.

11. Během maškar se na náměstí objevuje řada stánkařů se všelijakými dobrotami, upomínkovými předměty apod. – existují pro stánkaře nějaká pravidla? Zvete jen vybrané? Platí nějaký nájem?

Majitelé stánků platí nájem, není nijak zvlášť vysoký, ale přesně číslo bohužel nevím. I to – jako celý maškarní průvod, má v režii Maškarní sdružení Milevsko.

12. Z jakého důvodu si myslíš, že se lidé na průvod chodí dívat?

Já si myslím, že to bude podobné, jako to bylo u mě. My ty maškary zaprvé prezentujeme, už od Prahy jdou bilbórды, to se dříve vůbec nedělalo, s dnešními technologiemi a možností mediálního upozornění na tu akci (rádio..), tak se lidé sjíždějí. 1. Mají hezký výlet, 2., co jezdí standardně, opakovaně, tak jsou zvědaví, co jsme vymysleli nového, protože tam vždycky nějaká změna nastane, alegorické vozy jsou každý rok nějakým způsobem obměněny, a já bych byl hrozně rád, kdyby se jim také líbilo v samotném

Milevsku, kdyby si tady mohli dát něco dobrého, aby sem vzali děti, udělali hezké fotky a my si toho moc vážíme. Někdy lidé přijedou a počasí třeba není vůbec vyhovující, velká zima, srážky....takže to jsou asi důvody, nejsem si jist, které sem návštěvníky přitahují. Nebo to jsou rodáci z Milevska, kteří sem jezdí 2x ročně, jednou v zimě na maškary a podruhé zas na posvícení v létě, s celou rodinou, prožijí tady klidně celý víkend.

13. V roce 2016 přebralo Ministerstvo kultury záštitu nad projektem „Muzeum milevských maškar“ a později místopředseda Jan Bartošek udělil záštitu „Tradičnímu maškarnímu průvodu Milevské maškary 2017“. Co znamená, že udělí záštitu? Podporuje nějakým způsobem událost? Týká se to zmíněné dotace?

Je to záštita morální, jiná ne. Když dá záštitu starosta města, tak tam, kde se to koná, tak tam to může být třeba zproštěno nájmu, nebo nákladů s tím spojených, ale pokud dá záštitu někdo, řekněme, vedení kraje nebo ministerstva, je to čistě morální záštita. Ale to město se dostává zase do jiného levlu, na jinou úroveň, protože lidi to víc respektují, samozřejmě je to většinou spojený i s osobní účastí někoho, třeba pan Bartošek jezdí opakovaně na maškary, dokonce s námi přímo na voze 'strpí' tu tříhodinovou jízdu, a to je pro nás velmi důležité, protože nám to otevírá trošku cestu – říkáme si...

14. Milevské maškary byly dále zapsány do Seznamu nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR – co umístění do tohoto seznamu přináší milevským maškaram? Co vedlo k tomu, že byla událost zapsána do tohoto seznamu? Musela se napsat žádost o zapsání?

Pro nás z toho neplyne žádný profit, záštita je jednorázová podpora morální akce, ale zapsání do SNSTLK je výraz úcty a podpory státu právě k nějaké té tradici, je navždycky a za něco.

15. Co je podle tebe tradice?

Tradice obecně pro mě je něco, co se opakuje, co i v dobách, kdy to nebylo jednoduché tvořit, dělat, tak to fungovalo. Tu tradici tvoří ze začátku stejní lidé, je to nějaký obyčej, který tím opakováním dosáhne dlouhověkosti, tím pádem určitého respektovaného standardu a je to tradicí. Pokud jde o maškary, tak tady máme více než 150 let starou

tradicí a já obdivuju, že ti lidé i v letech válečných, i jiných, kdy byli perzekuováni, museli tu tradici udržovat na různé kvalitě a úrovni.

16. Myslíš si, že existují nějaké negativní ohlasy? Slyšel jsi nějaké?

Samozřejmě, že největším problémem je vstupné – dříve to bylo zadarmo, ačkoli já si jako dítě pamatuju, že se nějaké vstupné vybíralo, ale bylo vážně symbolické, třeba 5 Kč. Dneska je to trochu víc, pro nás jsou samozřejmě ty peníze důležité, protože čím více se vybere na vstupném – a odskáčou to lidi, tím méně potom máme nákladů za město, a můžeme peníze použít zase pro ty občany zpátky. Takže tady máme spoustu odborníků, kteří to vidí tak, že by to mělo být zadarmo, mělo by to být menší... My to děláme tak, aby to bylo atraktivní, někomu připadá, že už je to moc svázaný, že už je to taková skutečně organizovaná činnost, ale zase ty maškary jsou hlavně svobodný, takže kdo chce jít za koho, za toho skutečně jde, žádný perzekuce nejsou. Několik vozů, účastníků víme, že se obmění, o některých zase víme, že už léta chodí stejně a ti diváci se na ně už těší.

Každý si něco najde a každý si může najít nějakou kritiku, na někoho je to město přetížené, nezaparkují tak, jak chtěli, někdo si dovolí zaparkovat v zeleni, což je špatně... na náměstí je hluk atd., takže toho je spousta, přesto bych byl jako starosta města vděčný, kdyby lidé respektovali ten 1 den v roce, že tady je nějaký hluk a že to Milevsko je skutečně středem dění, událost běží téměř na všech kanálech TV, je to jedinkrát do roka, kdy o tom Milevsku fakt ví celá republika. Za to to určitě stojí.